

Oulun yliopisto

Humanistinen tiedekunta

Heini Harju-Kömmö

”How dare you?”
Ilmastonmuutoksen kehystäminen
uutismedioiden keskustelupalstoilla

Tiedeviestinnän
pro gradu -tutkielma

2023

Sisällys

1. JOHDANTO	4
1.1. Tutkimuskysymyksen esittely/tutkimuksen aihe ja tarkoitus	4
1.2. Miksi tutkin juuri tätä ja juuri nyt?	5
1.3. ”Aikamme suurin uutinen” verkon keskustelupalstoilla	7
1.4. Keskeiset toimijat	10
1.4.1. Sosiaalinen media	10
1.4.2. Yhdistyneiden kansakuntien yleiskokouksen ympäristökokous	12
1.4.3. Greta Thunberg.....	13
1.5. Tutkimuksen rakenne ja aineiston esittely	14
1.6. Sosiaalisessa mediassa näkyvien ilmasto viestinnän kehysten aiempi tutkimus ..	16
2. UUTISMEDIAN KESKUSTELUPALSTAT TUTKIMUS AINEISTONA	18
2.1. Verkkokeskustelut lähdeaineistona	18
2.2. Keskustelupalstat sosiaalisena mediana	21
2.3. Sosiaalinen media tutkimusaineistona	22
2.4. Ilmastoviestintä ja sosiaalinen media	25
2.5. Verkkotutkimuksen eettiset haasteet	28
3. TUTKIMUSMENETELMÄT	30
3.1. Kehysanalyysi.....	30
3.2. Kehystämisen vaikutus	33
3.3. Tulkintakehykset keskusteluryhmissä	34
3.4. Ilmastonmuutoksen kehystäminen.....	36
3.5. Määrällinen ja laadullinen sisällönanalyysi.....	40
4. TUTKIMUS.....	43
4.1. Laadullinen ja määrällinen yleiskatsaus aineistoon.....	43
4.2. Kalevan verkkokeskusteluissa ilmastonmuutoksesta käytetyt kehykset	44
4.2.1 Tieteellinen varmuus ja epävarmuus	45
4.2.2 Yhteiskunnallinen edistys	48
4.2.3 Konflikti ja strategia	48
4.2.4 Moraali ja etiikka	49
4.2.5 Vaihtoehtoinen polku.....	49
4.3. Helsingin Sanomien verkkokeskusteluissa ilmastonmuutoksesta käytetyt kehykset	50
4.3.1 Tieteellinen varmuus ja epävarmuus	51
4.3.2 Konflikti ja strategia	52

4.3.3 Julkinen vastuu ja hallinto	54
4.3.4 Moraali ja etiikka	55
4.3.5 Terveys- ja hyvinvointikehys	57
4.3.6 Poliittinen kehys	57
4.3.7 Teknologia-kehys	58
5. JOHTOPÄÄTÖKSET	59
Lähteet	66

1. JOHDANTO

1.1. Tutkimuskysymyksen esittely/tutkimuksen aihe ja tarkoitus

Tutkin pro gradu -työssäni Greta Thunbergin Yhdistyneitten kansakuntien (YK) yleiskokouksen ympäristökokouksessa pitämään puheeseen liittyvien uutismedioiden keskustelupalstoilla käytyjen keskusteluiden kehyksiä. Tämän työn päätavoitteena on tutkia sitä, millaiset ilmastoviestinnän kehykset näkyvät näissä keskusteluissa. Työni käsittelee sitä, millaista keskustelua puheesta uutisointi saa aikaan keskustelupalstoilla ja millaisia kehyksiä keskusteluissa nousee esiin.

Tutkimusaineistoni on kerätty sanomalehtien verkkokeskusteluista syyskuun 23.–24. päivinä vuonna 2019. Olen valinnut lehdet, jotka ovat uutisoineet puheesta samansisältöisillä otsikoilla, ja aineistoni keskustelut olen poiminut kyseisten uutisten alta kommenttipalstoilta. Työni käsittelee yleisönosastokeskusteluja, jotka liittyvät Thunbergin puheesta julkaistuihin uutisiin. Saman sisältöiset uutiset Thunbergin puheesta on julkaistu Helsingin Sanomissa ja Kalevassa. Metodini käytän kehysanalyysyä, joka on käytetty metodi juuri lehtikirjoittelun tutkimuksissa.

Vuoden 2019 aikana Thunberg kutsuttiin puhumaan useisiin merkittäviin tilaisuuksiin. Olen valinnut näistä tutkielmani kohteeksi hänen puheensa YK:n yleiskokouksen ilmastokokouksessa New Yorkissa 23.9.2019, koska puheesta tuli sillä hetkellä eniten huomioita herättänyt puhe Thunbergin aktivistiuralla (Wikipedia 2021). New Yorkissa hän piti neljän minuutin mittaisen puheen, jossa syytti painokkaasti maailman johtajia mitättömistä toimista ilmastonmuutoksen torjunnan ja ekosysteemien ylläpitämisen suhteen. Puheesta on jäänyt elämään fraasi ”How dare you!”, ”Kuinka kehtaatte!”, jonka media nosti esille näyttävästi.

Tutkimukseni tavoite on kehysanalyysin avulla selvittää, millaisilla argumenteilla Thunbergin esiin nostamia asioita vastustettiin tai puolustettiin uutisten keskustelualueilla. Millaisia ovat keskustelujen pääkehykset ja näkyykö lukijoiden keskusteluissa samat aiheet ja huolet kuin mitä on tunnistettu ilmastouutisoinnissa ja viestinnässä?

Kehysanalyysi perustuu tulkintakehysten analyysiin. Kehys rajaa, korostaa tai häivyttää käsittelyssä olevan asian osia ja ohjaa tehtävää tulkintaa tiettyyn suuntaan. Kehysanalyysin käsite pohjautuu Erving Goffmanin (1986) teoriaan siitä miten kehukset järjestävät ympäröivää maailmaa ja tekevät sen ymmärrettäväksi.

Tutkimusaineiston luokitteluun käytän sisällön määrällistä analyysia. Sen avulla aineiston analyysissä hyödynnän ilmastonmuutoksen kehyksiä, joita on aiemmin määritelty ja tutkittu. Peilaan yleisesti tunnistettuja ilmastonmuutoksen kehyksiä käytyyn keskusteluun. Miten kehukset näkyvät kommenteissa? Käytetäänkö internetin keskustelupalstojen keskusteluissa samoja kehyksiä kuin ilmastouutisissa?

Tutkimukseni aluksi käyn läpi internetin keskustelupalstojen luonnetta ja niiden tutkimiseen liittyviä erityispiirteitä. Lisäksi esittelen ilmastouutisoinnista tehtyä kehystutkimusta ja sen tuloksia.

Tutkimuskysymykseni ovat: Löytyykö valitsemieni keskustelupalstojen kirjoituksista samoja kehyksiä, mitä on tunnistettu ilmastoaiheiden uutisoinnissa, eli ilmastoviestinnässä? Millaisia kehyksiä ylipäättään löytyy ja miten uutisen aihe, ilmastonmuutos ja sen torjumisen tärkeys, näkyvät keskusteluissa?

1.2. Miksi tutkin juuri tätä ja juuri nyt?

Ilmastonmuutosta kutsutaan uutisista suurimmaksi, aikamme suureksi, globaaliksi haasteeksi (esim. Nikkanen 2017, Kunelius 2017). Hanna Nikkanen kutsuu ilmastonmuutosta uutisista suurimmaksi (Annala yms. 2017.) Minua kiinnostaa miltä näyttää, kun aikamme globaalihaaste otetaan käsittelyyn internetin keskustelupalstoilla. Millaisia teemoja keskustelijat nostavat esille niiden uutisten kohdalla, joissa aiheena on ilmastonmuutos ja siihen vaikuttaminen?

Nikkanen kuvailee ilmastonmuutoksesta uutisointia erittäin haastavaksi muun muassa siksi, että ilmastonmuutoksen aikajänne on hidas, siihen liittyy paljon ennustamista ja sillä ei ole päähenkilöitä. Sen vuoksi aihe on pitkään pysynyt marginaalissa, ja siitä tehdyt uutiset ovat kiinnostaneet vain harvoja. (Annala yms. 2017). Tämä asetelma on kuitenkin pikkuhiljaa muuttumassa. Ilmastonmuutoksesta uutisointi on 2020-luvulla yhä harvemmin ihmisen aiheuttaman muutoksen kyseenalaistamista. Näkyykö tämä muutos

myös netin keskustelupalstoilla? Se on mielestäni kiinnostava kysymys. Tutkin tätä myös, koska olen kiinnostunut ilmastonmuutoksen uutisoinnin aikaansaamista keskusteluista ylipäätään. Lisäksi minua kiinnostaa millaisia reaktioita ihmiskuntaa uhkaavista ja paljon yksilön toimintaa vaativista tieteiden tuloksista viestiminen saa aikaan internetin keskustelupalstoilla.

Ilmastonmuutoksen kehystämistä uutisissa on tutkittu paljon. Ilmastoviestinnänkehysten tutkimus on monitieteistä eli kattaa useita eri tieteenaloja viestintätutkimuksen lisäksi, kuten ympäristötiedettä, yhteiskuntatiedettä, psykologiaa ja sosiologiaa. Tämä johtuu siitä, että ilmastoviestinnänkehäksiä tutkittaessa pyritään ymmärtämään sekä ilmastonmuutoksen luonnetta että ihmisten käyttäytymistä ja käsityksiä siitä.

Journalistit kehystävät aina uutisensa, joko tahallisesti tai tahattomasti. Monesti kehys kuitenkin valitaan tietoisesti. Sosiaalisen median yleistymisen myötä perinteisen joukkoviestinnän rooli on muuttunut. Internetissä viestien lähettäjät ovat myös vastaanottajia. Sosiaalisen mediankeskusteluihin ei sisälly perinteiseen joukkoviestintään liitettyjä keskipisteitä, kuten uutistoimituksia. Sisällöntuotannosta vastaavat pääosin verkon käyttäjät ja sen myötä ammattilaisten ja harrastajien raja on hämärtynyt. (Paasonen 2013, 36.) Median murroksesta, joka liittyy nimenomaan tähän median vallan muuttumiseen, on puhuttu paljon. Internetin ja sosiaalisen median yleistymisen ovat haastaneet median monin tavoin esimerkiksi journalismin sisältöjen ja yleisösuhteen osalta. (Väliverronen 2009, 21.) Väliverrosen (2009) mukaan sosiaalinen media pystyykin tarjoamaan kansalaisille paremman mahdollisuuden osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun. Sosiaalisen median voidaan sanoa edistävän demokratiaa ja murtavan journalismin perinteistä valtaa samalla kun siitä on tullut yhä tärkeämpi mielipiteiden muodostamisen kanava ja vaihtoehtoisten mielipiteiden levittämisen väylä. (Svinhufvud 2013, 201.) Onkin mielenkiintoista selvittää, käyttävätkö keskustelijat samoja kehyksiä keskusteluissaan kuin journalistit.

Tiedeviestijänä olen kiinnostunut Greta Thunbergistä paitsi ilmiönä, myös tiedeviestijänä. Thunberg puhuu vahvasti tieteiden kuuntelemisesta ja kysyy miksi emme kuuntele tiedettä? Hän on herättänyt paljon keskustelua ympäri maailmaa ja saanut erityisesti nuoret mukaan ympäristöliikkeeseen. Mielestäni häntä voidaan pitää todellisena ilmastoviestijänä. Sosiaalisen median ja median pirstoutumisen aikana on kuitenkin haastavaa hahmottaa, ketkä ovat todellisia ilmastoviestijöitä. Ilmastoviestinnän

eri muodoista voimakkaimmin on kasvanut niin kutsuttu vertaisviestintä sosiaalisen median välityksellä useissa eri kanavissa ja monimuotoisena. (Hulkkonen 2020.) Tätä aihetta käsittelen enemmän luvussa 2.

Tutkin tätä myös, koska olen kiinnostunut ilmastonmuutoksen uutisoinnin aikaansaamista keskusteluista. Tutkimusta tehdessä on hyvä pitää mielessä oma rooli tutkijana ja yrittää pysyä puolueettomana. Puolueettomuuttani ja tutkimukseni luotettavuutta lisää se, etten ole osallistunut aiheesta käytävään keskusteluun lehtien keskustelupalstoilla tai sosiaalisessa mediassa.

1.3. ”Aikamme suurin uutinen” verkon keskustelupalstoilla

Miltä näyttää, kun ”aikamme suurin uutinen” (Nikkanen 2017) otetaan käsittelyyn verkon keskustelupalstoilla? Sosiaalinen media on aikamme ilmiö. Se on alkanut yleistyä Suomessa vasta 2006 vuoden jälkeen, mutta tuntuu tällä hetkellä olevan kaikkialla (Luostarinen 2010, 19). Tutkimukset osoittavat, että kansalaisten tärkeimpiä lähteitä ilmastonmuutosta koskevan tiedon saamiseen ovat joukkoviestimet, yhä useammin juuri internet. Media on erittäin tärkeä tekijä ilmastonmuutoksen merkitysten tuottamisessa, uusintamisessa ja muuttamisessa. Aiheet, joita media nostaa käsittelyyn, vaikuttavat voimakkaasti siihen, millaisia ongelmia sosiaaliseen todellisuuteen rakentuu ja mitkä nostetaan avainasemaan luomaan ymmärrystä maailmasta ja saavat aikaan toimintaa. (Carvalho 2010, 172-179.) Sanotaankin, että lähes kaikki siitä, mitä me tiedämme, ei tule omasta kokemuksesta, vaan se koostuu sekä oman sosiaalisen yhteisömme kautta saadusta tiedosta että median ja muiden viestimien esittämästä informaatiosta (Hansen 2019, 17–18).

Ilmastoviestintää pidetään paitsi haasteellisena, myös historian suurimpana viestinnällisenä epäonnistumisena. Tämä johtuu siitä, että ilmastonmuutosta hillitsevät toimet eivät ole käynnistyneet maapallolla riittävän ajoissa ja syyn nähdään olevan juuri viestinnässä. Yhdysvalloissa vuonna 2004 valmistuneen valtamedioiden ilmastojuuttuihin perehtyneen tutkimuksen mukaan media on epäonnistunut ihmisen aiheuttaman ilmastonmuutoksen ja sen seurausten tehokkaassa viestimisessä, koska se on noudattanut tasapainoisen raportoinnin normia. Tasapainoisuusvaateen vuoksi palstatilaa on annettu liikaa vähemmistölle, joka väittää, että ilmastonlämpeneminen ei ole vakavaa tai ihmisperäistä eikä sitä voi tieteellisesti todistaa. Näin on käynyt siitä huolimatta, että

tutkijoiden kesken vallitsee suuri yhteisymmärrys ihmisten aiheuttamasta vakavasta ilmastonmuutoksesta. Suuri yleisö saa suurimman osan tieteeseen liittyvistä tiedoistaan juuri median eli tiedotusvälineiden kautta ja siksi ihmisten käsitys ilmastonmuutoksen laajuudesta on vääristynyt. (Boykoff, Boykoff 2004 125–126.)

Yhtenä syynä ilmastonmuutokseen liittyviin erimielisyyksiin pidetään useita keskenään ristiriitaisia viestejä, joita ihmisille välitetään. Ilmastonmuutoksesta viestiminen on haasteellista, koska siihen liittyvä tieto perustuu yleensä tieteelliseen tutkimukseen ja on pitkälti tiedeviestintää. (Hulme 2009.) Sitä joudutaan kuitenkin yleisön huomioihin herättämiseksi popularisoimaan yksinkertaistamalla, kärjistämällä, viihteellistämällä ja dramatisoimalla. Median uutisten julkaisu perustuu yleisön tavoittamiseen, tiedon yhteiskunnallisen merkityksen lisäksi uutisen julkaisun kriteerinä toimii tiedon suhde julkisuutta synnyttävään ja hallitsevaan mediaan (Pietilä 2013, 65, 69.) Kuluneen vuosikymmenen aikana ilmaston lämpenemisestä on puhuttu mediassa laajemmin ja kattavammin. Yhä useammin äärimmäiset tapahtumat yhdistetään ilmastonmuutokseen ja median esitysmallit aiheen esittämiseen monipuolistuvat. Samaan aikaan haasteet ilmastonmuutoksen esille tuomisessa riittävän laajassa mittakaavassa ovat kasvaneet. Lisäksi keskustelu on siirtynyt merkittävästi digitaalisille alustoille. (Goodman, Boykoff 2022.)

Medialle on osoitettu kritiikkiä nyanssien ja monipuolisuuden puutteesta ilmastonmuutosuutisoinnissa (Painter 2013, 8). Näkyykö monipuolisuus paremmin netin keskusteluissa? Internetissä keskusteluihin voi helposti osallistua kuka tahansa. Keskustelijoilta ei vaadita ymmärrystä tieteellisten väittämien tai tutkimustulosten vaatimuksista eikä journalistisista käytännöistä, kuten objektiivisuudesta tai tasapuolisuudesta.

Joukkoviestimien seuraaminen on alusta alkaen ollut yksi internetin yleisimpiä käyttötapoja. 2010-luvulla verkkolehtien seuraaminen Suomessa yleistyi vuosikymmenen loppua kohti. Toisaalta uutisista käytävien keskustelujen seuraaminen on samaan aikaan vähentynyt. Tilastokeskuksen tekemien tutkimusten mukaan vuonna 2017 16–89-vuotiaista verkkolehtiä tai televisioyhtiöiden uutissivuja seurasi 79 %, enemmistö näistä seurasi niitä päivittäin tai lähes päivittäin. Taulukko 1 pitää sisällään nimenomaan journalististen verkkomedioiden sekä keskustelupalstojen seuraamista ja muiden lataamien sisältöjen kommentoimista. Omaa profiilia vaativat ja käyttäjän itsensä

hallitsemat yhteisöpalvelut, kuten Facebook, jäävät tämän tarkastelun ulkopuolelle. (SVT 2017.)

Taulukko 1. Verkkomedioiden lukeminen sukupuolen ja viiteajan mukaan 2014 ja 2017

	Miehet		Naiset		Kaikki		Kaikki viikoittain		Kaikki päivittäin tai lähes päivittäin	
	3 kk aikana		3 kk aikana		3 kk aikana					
	2017	2014	2017	2014	2017	2014	2017	2014	2017	2014
Lukenut verkkolehtien tai televisioyhtiöiden uutissivuja	80	76	78	69	79	73	71	63	53	40
Lukenut uutisista käytäviä keskusteluja verkkolehtien tai televisiokanavien internetsivuilta	45	52	38	44	41	48	30	29	10	11

Lähde: Väestön tieto- ja viestintätekniikan käyttö -tutkimus 2017, Tilastokeskus

Kynnys sosiaaliseen mediaan kommentointiin on luonnollisesti korkeampi kuin uutisten lukeminen ja seuraaminen. Aineistoni on erittäin laaja, sillä valitsemaani uutista on kommentoitu runsaasti. Tilastojen mukaan kiinnostus sosiaalisen median kommentointiin on laskenut vuosien 2014 ja 2017 välillä, verkkokeskustelujen kommentointi kuitenkin vain yhden prosentin verran. Osaltaan tähän nähdään syynä verkkomedioiden käyttöön ottama moderointi, jonka avulla kommenttipalstoille tulevat viestit käydään läpi ennen julkaisua ja varmistetaan niiden sisällön soveltuvuus esimerkiksi lehden valitsemaan linjaan. (SVT 2017.) Käsittelen tätä aihetta tulevissa luvuissa tarkemmin.

Taulukko 2. Internetiin kirjoittaminen/lataaminen sukupuolen mukaan 2017 ja 2014

	Miehet		Naiset		Kaikki	
	2017	2014	2017	2014	2017	2014
%-osuus väestöstä						
Kirjoittanut keskusteluforumille	11	28	5	20	8	24
Komentoinut uutisia verkkolehtien tai televisiokanavien sivuille	8	11	7	8	8	9

Lähde: Väestön tieto- ja viestintätekniikan käyttö -tutkimus 2017, Tilastokeskus

Ilmastonmuutos on erittäin moniulotteinen ilmiö ja viestit voivat olla osittain jopa ristiriitaisia. Täysin luotettavaa kuvaa tulevaisuudesta ja sen tapahtumista on mahdotonta luoda edes olemassa olevan tutkimuksen avulla. Vaikutusketjuja on lukemattomia ja niistä viestiminen yhdenaikaisesti on mahdotonta. Epävarmuudesta viestiminen tavalla, joka kunnioittaa tieteen käytäntöjä ja lahjomattomuutta, muttei anna tutkijoista epäluotettavaa kuvaa, on ollut ilmestöviestinnän haaste alusta asti. Toinen vastaavanlainen haaste on todennäköisyyksistä viestiminen ja kommunikointi. Pääsääntöisesti ihmiset ovat huonoja ymmärtämään todennäköisyyksiä. Keskustelupalstoilla esiin tulee luultavasti myös se, että viestin vastaanottaminen ja siihen reagointi riippuu aina vastaanottajan lähtötiedoista, asenteista, uskomuksista, arvoista, kokemuksista ja jopa sen hetkisistä tunteista (Hulkkonen 2020).

1.4. Keskeiset toimijat

1.4.1. Sosiaalinen media

Sosiaalisen median käsitettä ei ole aivan täsmällisesti määritelty, mutta sillä viitataan käytäntöihin, joissa viestintä suuntautuu yhdeltä monelle tai muutamalle. Termin sisälle mahtuu todella monenlaisia käytänteitä ja käyttäjiä. (Serola 2010, 264–265.) Vuonna 2010 Sanastokeskuksen julkaiseman määritelmän mukaan sosiaalinen media on

”tietoverkkoja ja tietotekniikkaa hyödyntävä viestinnän muoto, jossa käsitellään vuorovaikutteisesti ja käyttäjälähtöisesti tuotettua sisältöä ja luodaan ja ylläpidetään ihmisten välisiä suhteita” (Tepa-termipankki-Sanastokeskus 2020).

Sosiaalisen median käsite on yleistynyt Suomessa varsin myöhään, vasta vuoden 2006 jälkeen. Käsite alkoi yleistyä rinnan blogien ja Facebookin kanssa ja on tällä hetkellä esillä kaikkialla. Käsitteellä tarkoitetaan verkossa yksilöllisesti tuotettua ja jaettua mediasisältöä ja sen lähellä olevia prosesseja. Suurin ero perinteiseen mediaan on, että jokainen voi olla yhtä aikaa sisällöntuottaja ja osa yleisöä. Yleensä sosiaalinen media syntyy vapaasti hyödynnettäville alustoille, joilla ylläpitäjät eivät ohjaa julkaisu toimintaa. (Luostarinen 2010, 19.)

VTT:n tutkijoiden vuoden 2007 määritelmän mukaan sosiaalinen media rakentuu sisällöistä, yhteisöistä ja Web 2,0 –teknologioista, jotka mahdollistavat toiminnalliset ja vuorovaikutteiset web-palvelut. Tämä on edelleen laajimmin lainattu sosiaalisen median määritelmä Suomessa. Määritelmän mukaan sosiaalisen median käyttäjillä on merkittävä rooli sen toiminnassa tai se perustuu jopa kokonaan käyttäjien tuottamaan sisältöön. (Pönkä 2014, 34–35.)

Sosiaalisen median alustoilla samoista asioista kiinnostuneet ihmiset löytävät helposti toisensa ja muodostavat yhdistävien tekijöiden avulla toimintaympäristöjä verkossa. Sosiaalisen median suosiota selittää sen vastaaminen käyttäjien syvempään sosiaaliseen tarpeeseen. Esimerkiksi lähetettyjen viestien perusteella käyttäjät päättävät hyvin nopeasti onko heillä yhteisiä intressejä. Yhteisöllisyydessä keskeistä on, että jokin asia koetaan ryhmän kesken yhdistäväksi asiaksi ja tärkeäksi. Yhteisöllisyyden muotoja sosiaalisessa mediassa voivat olla laajat ja pysyvät verkkoyhteisöt tai pienemmät väliaikaiset ryhmittymät. Yhteisöllisyyden kokemus voi rakentua verkkoyhteisössä siten, että sen jäsenet luovat sisältöä yhdessä. Yhteisöllisyyden kehittymisessä tärkeää on keskustelu osallistujien välillä. Sen kautta voidaan luoda yhteisiä merkityksiä ja yhteisymmärrystä. (Pönkä 2014, 11.)

Yhteisöllisyys voidaan jakaa voimakkuutensa perusteella eri tasoihin. Löysästä yhteisöllisyydestä puhutaan, jos osallistujien tavoitteena ei ole muodostaa yksimielisyyttä. Tiukassa yhteisöllisyydessä pyritään ryhmänä yhteisiin tavoitteisiin. Myös keskustelun ajallisen kestolla on vaikutusta yhteisöllisyyteen. (Pönkä 2014, 192.)

Keskustelupalstojen kohdalla kyseessä ovat lyhytaikaiset ryhmät. Keskusteluun osallistujat saattavat tulla paikalle jopa sattumalta. Heidän tavoitteenaan ei ole päästä yhteisymmärrykseen, vaan kertoa omat mielipiteensä, perustella niitä ja ehkä jo pyrkiä provosoimaan muita keskustelijoita.

1.4.2. Yhdistyneiden kansakuntien yleiskokouksen ympäristökokous

Yhdistyneet kansakunnat perustettiin kansakuntien yhteistyöjärjestöksi toisen maailmansodan jälkeen. Sen tavoitteena on suojella maailmaa uusilta sodilta. YK:n peruskirja tuli voimaan 24.10.1945. Suomi on hyväksytty YK:n jäseneksi vuonna 1955, yhteensä jäsenvaltioita on tällä hetkellä 193. (Eduskunta 2021.)

YK:n tehtävä maailmanjärjestönä on kolmijakoinen. Se ei ole oikeutta luova elin vaan toimii foorumina, jossa jäsenvaltioiden on mahdollista ilmaista tahtonsa kehittää voimassa olevaa oikeutta ja saavuttaa sitä varten tarvittava yhteisymmärrys. Järjestelmän monimuotoisuus kannustaa valtioita kehittämään uusia oikeudellisia keinoja kansainvälisten ongelmien ratkaisemiseksi. Lisäksi YK-järjestelmä myötävaikuttaa monin tavoin siihen, että valtioiden oikeudellisesti sitovat velvoitteet kirjataan kansainvälisiin sopimuksiin. (Tieteen termipankki.)

YK:n tärkein päätöksentekoeelin on yleiskokous, jossa keskustelu kestää kolme kuukautta. Yleiskokous voi keskustella ja antaa suosituksia kaikista peruskirjan piiriin kuuluvista kysymyksistä. Siellä jäsenmaat voivat tuoda esiin omia kantojaan ja tulla kuulluksi. Jokainen jäsenvaltio on edustettuna yleiskokouksessa ja äänestyksissä kaikilla on käytössään yksi ääni, maan koosta riippumatta. (Yhdistyneet kansakunnat 2021.)

Vuonna 2019 YK:n 74. yleiskokous järjestettiin New Yorkissa 23.–26. syyskuuta. Sen yhteydessä 23.9. järjestettiin ilmastihuippukokous Climate Action Summit (United Nations 2019a). Kokouksen oli kutsunut koolle YK:n pääsihteeri Antonio Guterres. Hän oli kehottanut kaikkia johtajia tulemaan paikalle esittämään konkreettisia ja realistisia suunnitelmia parantaa kansallisesti määriteltyä panosta maailmanlaajuisten ilmastopäästöjen hillitsemiseksi. Tällä huippukokouksella ja samaan aikaan järjestetyllä nuorten ilmastihuippukokouksella onnistuttiin keskittämään maailman ja sen johtajien huomio ilmastotilanteen vaatimien toimenpiteiden kiireellisyyteen ja riittä-mättömyyteen. (United Nations 2019b.)

1.4.3. Greta Thunberg

Greta Thunberg on tukholmalainen nuori, joka päätti vuonna 2018 ryhtyä koululakkoon saadakseen huomiota ilmastonmuutokselle ja sen aiheuttamalle tuholle. Hän aloitti osoittamalla mieltään istumalla Ruotsin valtiopäivätalon edustalla, aluksi joka päivä, myöhemmin vain perjantaisin. Ohi kulkevat ihmiset ja medianedustajat kiinnostuivat nopeasti hänen ajatuksistaan ja liittyivät mukaan lakkoon. Vain muutamassa kuukaudessa Thunberg sai mukaan toimintaan maailmanlaajuisesti miljoonia ihmisiä ja onnistui kiinnittämään huomion ilmastonmuutokseen. (Camerini 2019.)

Thunberg on jatkanut kärsivällisesti tieteen viestin välittämistä ja päässyt tapaamaan hyvin vaikutusvaltaisia ihmisiä. Vuonna 2019 hän tapasi muun muassa Yhdysvaltain entisen presidentin Barack Obaman. Samana vuonna hänet kutsuttiin puhumaan World Economic Forumiin Sveitsin Davosiin. Konferenssiin kutsutaan maailman vaikutusvaltaisimpia henkilöitä tutustumaan toisiinsa ja etsimään yhdessä ratkaisuja ongelmiin. (Camerini 2019, 76.) Hänet on myös valittu Time-lehden maailman 100 vaikutusvaltaisimman ihmisen listalle vuonna 2019. (Camerini 2019, 114.)

Thunbergin tarkoitus ei ole esittää ratkaisuja ilmastonmuutoksen aiheuttamiin ongelmiin, vaan hän haluaa kiinnittää päättäjien huomion ilmastonmuutokseen ja tutkijoiden sekä tieteen sanomaan. Arvostelijoilleen Thunberg korostaa kuuntelevansa tutkijoita ja asiantuntijoita. Hänen mukaansa on turha puhua hänestä tai hänen toiminnastaan, koska se ei ole asian ydin. (Camerini 2019, 91–92.) Thunberg on kysynyt usein, mitä tämän hetken aikuiset aikovat tehdä lastensa tulevaisuuden hyväksi? (Camerini 2019, 62.) Thunbergia on kuitenkin arvosteltu henkilökohtaisesti todella paljon. Arvostelijat ovat nostaneet esille hänen nuoren ikänsä, sukupuolensa sekä Asperger-diagnoosinsa. Hänen on oletettu olevan politiikan sätkynukke ja julkisesti on mietitty ketkä häntä ohjailevat. Maailman johtajat Vladimir Putin ja Donald Trump ovat julkisesti parjanneet Thunbergia. Sosiaalisessa ja perinteisessä mediassa Thunbergia kommentoivat ovat jakautuneet kahteen leiriin, osan mielestä henkilöön kohdistuva solvaaminen on asiantonta ja osan mielestä Thunberg on outo ja pelottava (Yle 2019).

Thunberg on joka tapauksessa noussut yksittäisestä ilmastolakkoilijasta koko maailman ympäristöjulkikseksi. Thunberg on onnistunut aktivoimaan mukaansa yli 10 miljoonaa ilmastolakkoilijaa ympäri maailmaa. Hänen roolistaan aktivoijana ympäristönmuutosta

vastustavien tekojen tekemiseen puhutaan ”Greta Thunbergin vaikutuksena”. (Sabherwal yms. 2021).

1.5. Tutkimuksen rakenne ja aineiston esittely

Tutkin ilmastonmuutokseen liittyvistä verkkokeskusteluista löytyviä ilmastonmuutoksen uutisoinnissa tunnistettuja kehyksiä. Tutkimuskohteeksi valitsemani keskustelut on käyty Greta Thunbergin YK:n Yleiskokouksen ilmastokokouksessa pitämän puheen uutisointiin liittyen. Olen valinnut aineistokseni Helsingin Sanomien ja sanomalehti Kalevan verkkolehdestä käydyt keskustelut. Kirjoituksia oli yhteensä 279 kpl, joista 221 Helsingin Sanomissa ja 58 kappaletta Kalevassa.

Yksittäistä journalistista esitystä, kuten valitsemani uutista, voidaan tarkastella julkisuustilana, jossa toimittajat kuvaavat, määrittelevät sekä tulkitsevat sosiaalista todellisuutta. Usein uutinen on toimittajan rakentama esitys tietystä tapahtumasta, jonka ainekset eivät rajaudu tiettyyn tapahtumaan vaan monenlaiset taustatiedot, haastattelut, asiakirjat ja esitykset ovat olleet osa esityksen rakentumista. Joskus uutinen näyttäytyy suorana tapahtuman kuvauksena eli ikkunana maailmaan. Uutiset syntyvät siten monimutkaisten valikointiprosessien tuloksena. Toimittajien tehtävä ei ole välittää tai kerätä uutisia vaan tehdä niitä. Prosessissa asiat on nimettävä, määriteltävä ja yhdistettävä toisiin ilmiöihin sekä tapahtumiin. Vasta tämän prosessin jälkeen uutisesta muodostuu yleisölle merkityksellinen. Sen seurauksena ilmiöstä tai tapahtumasta tulee uutinen. Asiat eivät siten ole luonnostaan uutisarvoisia vaan ne pitää määritellä jostain tietystä näkökulmasta käsin. Siten asian tärkeys voidaan määritellä monella eri tavalla. (Väliverronen 1996, 90).

Jotta keskustelupalstojen kirjoitukset olisi kirjoitettu mahdollisimman samoista lähtökohdista, olen valinnut aineistokseni sellaiset lehdet, jotka ovat julkaisseet uutisen Thunbergin puheesta saman sisältöisenä. Nämä uutiset perustuvat oletettavasti asiasta julkaistuun tiedotteeseen. Silloin yksittäisen lehden toimittaja ei ole tehnyt uutista omien taustatietojen pohjalta tai omasta näkökulmastaan käsin vaan kaikki keskustelut käydään samoista uutiskehyksistä käsin.

Thunbergin puheen uutisoinnin valitsemista aineiston lähtökohdaksi puoltavat monet seikat. YK on instituutiona maailman laajuinen, tunnettu ja arvostettu. Uutisointi sen

kokouksista on erittäin asiapitoista ja puolueetonta. Thunberg on niin ikään tunnettu henkilö, mutta herättää mediassa paljon tunteita puolesta ja vastaan. Hän on puhunut monissa arvostetuissa tilaisuuksissa, mutta juuri tämä aineiston keruuni lähtökohdaksi valittu puhe on myöhemmin noussut yhdeksi hänen merkittävimmistä puheistaan.

Helsingin Sanomat on Suomen luetuin päivälehti. Se kuvailee itseään laatujournalismin edelläkävijäksi, jolla on ainutlaatuinen ja läheinen lukijasuhde. Lehden lukijat viettävät päivittäin sen digitaalisen sisällön parissa puoli tuntia. (Helsingin Sanomat B, uutismedia.) Helsingin Sanomien verkkopalvelun, HS.fi:n, vahvuudeksi jatkuvasti päivittyvä, laadukas journalismi ja taustoittavat, monitahoiset artikkelit. (Helsingin Sanomat A, digiratkaisut.) Kansallisen mediatutkimuksen, Media Audit Finland, luvut osoittavat, että Helsingin Sanomat on suurin suomalainen sanomalehti, jonka digiviikkojulkaisun kokonaistavoittavuus oli vuonna 2019 242 239 tilaajaa vuodessa (MAF2019). Helsingin Sanomat on ollut vuosia Suomen suosituimpia ja laajimmin tilattuja päivälehtiä, minkä vuoksi valitsin sen mukaan aineistooni.

Kalevalla oli vuonna 2019 yhteensä 124 000 tilaaja, joista 65 prosenttia ilmoitti lukevansa lehden digitaalisena (Kaleva 2019). Se kertoo tarjoavansa paikallisesti kiinnostavia sisältöjä, panostavansa laadukkaaseen journalismiin digitaalisissa kanavissa. Kaleva mainitsee omaavansa poikkeuksellisen vahvan arvopohja, jonka avulla he haluavat vahvistaa pohjoisen henkistä vireyttä sekä ihmisten ylpeyttä omista juuristaan. (Kaleva Media 2023.) Juuri vahvan paikallisen aseman vuoksi valitsin Kaleva Median päivälehti Kalevan mukaan aineistooni.

Olisin lisäksi halunnut aineistooni myös Maaseudun tulevaisuuden keskustelupalstan, mutta lehti ei ollut uutisoanut Thunbergin puheesta ollenkaan.

Aineistoni on tarkasti rajattu ja tekstimuotoinen, joten aineiston kerääminen onnistui manuaalisesti ja olen tallentanut sen sähköisesti tekstinkäsittelyohjelman avulla. Tekstisisällön lisäksi huomioin analyysissäni myös kirjoitusten visuaalisen ulkomuodon, esimerkiksi hymiöt, peukutukset tai tykkäykset saattavat olla alustoilla tärkeä osa viestintää. (Laaksonen ja Matikainen 2013).

Teen tekstiin pohjautuvaa määrällistä kehysanalyysää laadullisella painotuksella. Hyödynnän aineiston määrällisiä tietoja selvittääkseni, miten paljon erilaisia kehyksiä

löytyy sekä miten paljon niiden piirissä on keskusteltu. Laadullisen erittelyn avulla pyrin luomaan yleiskuvan aineistosta ja jakamaan sen määrällisesti löytämieni kehysten mukaan. Tarkoitukseni on löytää ja vertailla tulkintakehyksiä aineiston pohjalta. Kehykset ovat minulle siten enemmän lähtökohta kuin tutkimustulos. Etenen analyysissäni aineistolähtöisesti, mutta olen ennalta määrittänyt etsiväni aineistostani nimenomaan ilmasto uutisoinnissa tunnistettuja kehyksiä.

1.6. Sosiaalisessa mediassa näkyvien ilmastoviestinnän kehysten aiempi tutkimus

Ilmastonmuutoksen uutisoinnista perinteisessä mediassa ja siellä käytetyistä kehyksistä on tutkimusta paljon, erityisesti viimeksi kuluneen vuosikymmenen ajalta. Shehata ja Hopman (2012) tutkivat ilmastonmuutosuutisointia 10 vuoden ajalta ruotsalaisissa ja yhdysvaltalaisissa lehdissä. He havaitsivat, että erityisesti kansainvälisistä ilmastokokouksista uutisoitiin aineistossa hyvin samantyyllisesti ja esimerkiksi tieteellisen epävarmuuden kehys puuttui kokonaan. (Shenata 2012.) Näin on myös siinä uutisessa, jonka alle syntyneitä keskusteluja tutkin. Uutinen käsittelee kansainvälisessä ilmastokokouksessa pidettyä puhetta, on tyyliltään neutraali eikä kyseenalaista ilmastonmuutoksen olemassaoloa.

Tutkimusta on tehty monitieteellisesti, kuten ympäristötutkimusta ylipäättäänkin tehdään. Tutkimukset ovat keskittyneet siihen, miten ilmastoviestintä tapahtuu ja vaikuttaa mediassa sekä siihen, millaisia viestinnänkehyksiä käytetään. Erityisesti se, millaisella retoriikalla tehdään lukijan toimintaan vaikuttavaa ilmastoviestintää, on ollut tutkijoiden mielenkiinnon kohteena. (esim. Nisbet 2017, Boykoff 2020.)

Sosiaalisen median rooli ilmastoviestinnässä on ollut viime vuosi kasvava tutkimuksen kohde. Tietämystä ilmastonmuutoksen kehystämisen tavoista eri medioissa on paljon. Vähemmän tietoa on siitä, miten ihmiset suhtautuvat tilanteisiin, joissa he kohtaavat kehyksen, joka ei ole yhteensopiva heidän omien käsitystensä kanssa. van Eck, Mulder ja Dewulf ovat perehtyneet tähän aiheeseen vuorovaikutteisen kehysanalyysin avulla tutkimuksessaan *Online Climate Change Polarization: Interactional Framing Analysis of Climate Change Blog Comments*. Tutkimuksessa selvitettiin miten ilmastonmuutosblogien kommenteissa käyttäjät rakentavat asioiden, identiteettien ja suhteiden välistä vuorovaikutusta ja merkitystä. Tulokset osoittavat, että useimmat kehyserot alkavat ongelmakehyksestä, mutta siirtyvät identiteetin ja suhteiden sekä

prosessin kehitykseen. Polarisoiiva vuorovaikutus on eniten käytetty vuorovaikutusmalli kehyserojen käsittelyssä. (van Eck yms. 2020.)

Kangaspunta (2021) on tutkinut juuri kommentti palstoja ja toteaa väitöstutkimuksessaan, että vaikka verkkoutisten kommenttien tutkimus on tähän mennessä ollut melko vähäistä, tarjoaa se arvokasta tietoa nykyisestä osallistuvammasta mediamaistemasta. Se kuvaa ihmisten osallistumisen tapoja ja tarpeita jopa yksilöllisellä tasolla. Kommenttien tutkimus voi auttaa ymmärtämään julkisen keskustelun luonnetta ja esimerkiksi ristiriitaisesti latautuneiden aiheiden ympärille syntyneitä diskurssista vääntöä. (Kangaspunta 2021.)

2. UUTISMEDIAN KESKUSTELUPALSTAT TUTKIMUSAINEISTONA

Verkon uutismediat lisäävät suosiotaan koko ajan. Suomalaisten arkeen kuuluvat edelleen perinteiset mediat, kuten painetut sanomalehdet, mutta niiden osuus on pienentynyt vuosien ajan, samalla kuin verkkomedioiden suosio on kasvanut. Suosituimpia uutislähteitä ovat Oxfordin yliopiston vuonna 2020 tekemän tutkimuksen mukaan sanomalehtien verkkosivustot ja sovellukset. (Mediatutkimussäätiö 2020).

Uutismedioiden ylläpitämien keskustelupalstat nähdään uudenlaisen demokratian mahdollistajana. Ne tarjoavat mahdollisuuden keskusteluun kaikille verkkokäyttäjille sen sijaan, että keskustelua kävisivät vain asiantuntijat ja toimittajat. Toisaalta on hyvä huomioida, että uutismediat pyrkivät keskustelupalstojen ja muun tarjoamansa vuorovaikutuksen avulla myös sitouttamaan lukijoitaan, hyötymään näiden verkostoista ja houkuttelemaan uusia käyttäjiä palveluihinsa. (Pöyhtäri, Haara ja Raittila 2013, 167).

2.1. Verkkokeskustelut lähdeaineistona

Kun tutkimuskohteena on verkossa käytävät keskustelut, on otettava huomioon tämän lähdeaineiston erityispiirteet. Vaikka en tee tutkimuksessani varsinaista tekstianalyysia, on mielestäni tärkeää huomioida, että verkossa käydyt keskustelut noudattavat erilaisia lainalaisuuksia kuin esimerkiksi journalistien tuottamat uutiset tai tutkijoiden tuottamat artikkelit. Laaksosen ja Matikaisen (2013) mukaan verkkokeskustelut heijastelevat kansalaisten käsityksiä eri aihepiireistä ja sen vuoksi tarjoavat hyvää materiaalia yhteiskunnallisten ilmiöiden tutkimiseen. Verkkokeskustelut eivät analyysin näkökulmasta eroa muista teksteistä erityisesti, kunhan aineiston erityispiirteet on huomioitu ja rajat määritelty. Pohjimmiltaan verkkokeskustelujen tutkimuksessa voi käyttää samoja menetelmiä kuin muidenkin tekstiaineistojen ja keskustelujen tutkimuksessa, sillä verkkoaineiston tyypillisin muoto on edelleen tekstimuoto. (Laaksonen, Matikainen 2013.)

Verkkokeskustelu tarkoittaa yksinkertaistetusti vähintään kahden ihmisen tietokoneen välityksellä käytyä keskustelua. Viestinnällisen verkkovuorovaikutuksen ei välttämättä tarvitse johtaa osapuolten yhteisymmärrykseen, vaikka puhutaan keskustelusta. Verkkokeskusteluille on tyypillistä, että osallistujat puhuvat toistensa ohi ja keskustelu

poukkoilee aiheesta toiseen. Keskustelu ei monesti noudata niitä normeja, joita tutkijat määrittelevät korkeatasoiselle keskustelulle ominaisiksi. Keskustelujen katsotaan loukkaavan keskustelemista koskevia filosofisia arvoja muun muassa laadun, tasa-arvon, vastavuoroisuuden, moninaisuuden ja reflektiivisyyden vuoksi, koska verkkokeskusteluissa voi mahdollistua solvaaminen, väittely, vihapuhe ja ideologinen informaatiovaikuttaminen. Toisaalta verkkokeskusteluja puolustetaan juuri siitä syystä, että ristiriitaisetkin äänet pääsevät esiin. (Suominen, Saarikoski, Vaahensalo 2019, 123–134.)

Verkossa tapahtuvat keskustelut jaetaan tutkimuksessa yleensä kahteen eri ryhmään, synkronisiin ja asynkronisiin. Reaaliaikaisen keskustelun, kuten chatissä tapahtuvat keskustelut ovat synkronisia. Asynkronisissa keskusteluissa viestintä voi tapahtua viiveellä. Tämä jaottelu perustuu verkkovälitteisten viestien kykyyn matkustaa paikan ja ajan yli. Nykymuotoisessa verkkokeskustelussa ja verkon mobiilikäytössä tämän tyyppiset rajat alkavat kuitenkin hämärtyä. (Laaksonen, Matikainen 2013.) Oman aineistoni kohdalla on kyse juuri hämärtyneestä rajasta. Keskustelua uutisesta on käyty osittain nopeasti ja vastavuoroisesti heti sen julkaisun jälkeen. Toisaalta keskustelua on käyty myös viiveellä ja olemassa oleviin kommenttiketjuihin on vastattu myöhemmin. Aikaulottuvuus ei ole erityisen merkityksellinen tutkimissani keskusteluissa. Suurin osa keskusteluista on käyty vuorokauden sisällä uutisen julkaisemisesta. Olen myös rajannut aineiston hyvin tiukasti ja käytän lähteinäni vain uutisen julkaisun jälkeen ensimmäisen vuorokauden aikana kirjoitettuja viestejä. Tämä raja on perusteltua siksi, että suurin osa viesteistä on lähetetty silloin ja uutisiin on sen jälkeen kommentoitu vain harvakseltaan.

Keskustelun muotoutumiseen internetin keskustelupalstoilla vaikuttavat aina sekä tekniset ratkaisut että sosiaalinen konteksti. (Laaksonen, Matikainen 2013, 200). Tutkimusaineistoni verkkokeskustelut ovat muodoltaan viestiketjuja ja kommenttiketjuja, jotka ovat Laaksonen ja Matikaisen (2013) mukaan teknisesti vakiintuneita muotoja verkkopalveluiden käyttäjäyhteisöissä. Nämä keskustelupalstojen käytänteet ovat levinneet myös uutismedian puolelle ja mahdollistavat sen vuorovaikutteisuuden ja tekevät myös uutismediasta hyvän lähteen verkkokeskusteluiden tutkimiseen. (Hakala, Vesa 2013).

Keskustelukulttuuriin vaikuttava tekijä on keskustelijoiden identiteetin julkinen ja avoin näkyvyys. Internetin alkuaikoina keskustelut tapahtuivat pääasiassa nimimerkkien takaa,

nykyään monet keskustelupalstat vaativat kirjautumisen sekä tunnistautumisen ja sitä kautta kirjoittajan henkilöllisyys tulee ilmi. (Laaksonen, Matikainen 2013.) Tutkimillani palstoilla kaikki keskustelijat ovat kirjoittaneet nimimerkin suojista, eikä omalla nimellä esiintymistä palstoilla vaadita. Verkkokeskusteluissa anonyymius ja niiden ei-kasvokkain tapahtuminen saattavat myös vaikuttaa keskustelun sisältöön. Keskusteluissa voi tulla esiin mielipiteitä, jotka eivät esiinny haastattelu- tai kyselytutkimuksissa. (Vesa 2009, 68.)

Internet on mahdollistanut keskusteluun osallistumisen lähes kaikille. Se ei kuitenkaan tarkoita, että keskusteluissa tulisi esiin kaikki mielipiteet tai asioiden eri puolet. Verkkokeskustelut ovat tutkijasta riippumatonta aineistoa, koska ne ovat syntyneet ilman haastatteluja tai kyselyitä. Keskusteluiden aineisto syntyy ihmisten omaehtoisen toiminnan tuloksena. Tämän vuoksi tutkijan voi olla mahdotonta selvittää puuttuuko joku tietty näkökulma keskustelusta siksi, ettei kelläkään keskustelijalla ole kyseistä näkökantaa vai johtuuko puute keskustelun luonteesta. Sen vuoksi verkkokeskustelujen sisällön erittelyä tulkittaessa on pitäydyttävä pääosin siinä, mitä tulee ilmi, eikä analysoitava sitä, mikä puuttuu. (Hakala, Vesa 2013, 223–224.)

Internetin yleistymisestä alkaen yleisön osallistumismahdollisuuksia on lisätty ja kehitetty perinteisten uutismedioiden verkkosivuilla. Useimmilla lehdillä on verkkojulkaisujen osana jonkinlainen keskustelupalsta. Keskustelupalstojen tarkoituksena on paitsi tarjota mahdollisuuksia uutisista käytäviin keskusteluihin, myös tätä kautta sitouttaa käyttäjiä tämän tietyn lehden lukijaksi. Toisaalta vielä taloudellista syytä tärkeämpänä syynä on nähty sen demokratiaa ja moniarvoisuutta lisäävät mahdollisuudet. (Pöytäri, Haara ja Raittila 2013, 164–165). Tutkimuksessa *Vihapuhe sananvapautta kaventamassa* on tuotu esiin, että uutismedioissa on varauduttu myös siihen, että uutisten yhteyteen avatuissa keskusteluissa saattaa ilmetä myös ongelmia, kuten vihapuhetta. Osa keskustelupalstoista on etukäteen moderoituja, eli lehden toimitus tarkistaa kirjoitukset ennen julkaisua. (Pöytäri, Haara ja Raittila 2013, 169). Tutkimukseeni olen valinnut kaksi uutismedioiden keskustelupalstaa. Sekä Kalevan että Helsingin Sanomien keskustelut ovat etukäteen moderoituja. Tämä käy ilmi keskustelupalstojen säännöistä, jotka kirjoittaja joutuu hyväksymään ennen mielipiteen lähettämistä lehteen. Huomion arvoista on, että nettiutiskommentointi on suhteellisen

tuore ilmiö. Osa uutismedioita kokee sen jopa haasteellisena ja saattavat reagoida esimerkiksi muuttamalla keskustelun sääntöjä. (Pöyhtäri, Haara ja Raittila 2013, 169).

Kangaspunta toteaa vuonna 2021 julkaistussa väitöskirjassaan, että nettikeskusteluista puhutaan nykyään enimmäkseen negatiiviseen sävyyn. Kommenttikeskusteluja pidetään mustavalkoisena bunkkereista huuteluna ja tyhmyyden ilmentymänä, vaikka keskusteluista löytyy paljon erilaisia elementtejä. Toisaalta keskusteluja leimaa vuorovaikutteiseen teknologiaan liittyvä toive kommentoinnista ja demokraattisen julkisen keskustelun mahdollistamisesta. Kangaspunnan mukaan verkkokeskusteluita leimaa ennakkoluuloisuuden lisäksi oletus siitä, että verkkouutisten kommentoinnin tulisi täyttää tiettyjä ominaisuuksia ollakseen riittävän merkityksellisiä. (Kangaspunta 2021.) Lisäksi verkkokeskustelut saattavat karata kauas alkuperäisestä aiheesta ja toisinaan päädytään väittelemään keskustelun ja argumentoinnin periaatteista. Jotkut keskustelijat saattavat jopa pyrkiä selittämään toisten käytöstä. (Harju 2018.)

2.2. Keskustelupalstat sosiaalisena median

Keskustelupalstat saattavat näyttäytyä sosiaalisen median alustoja tarkastellessa kömpelöiltä ja vanhanaikaisilta. Niitä ei monesti edes mielletä sosiaalisiksi mediaksi, koska niiden toimintamalli sotii sosiaalisen median ideaalista käyttöä vastaan olemalla arkisia ja sisällöltään mauttomia, joskus jopa laittomia. (Suominen 2013, 287.)

Sosiaalinen media käsitteenä viittaa moneen eri asiaan. Sillä tarkoitetaan kaikkia nettipalveluita, joihin liittyy sosiaalisiksi miellettyjä puolia. Sosiaalinen media pitää sisällään myös uutissivustojen kommenttipalstat. Verkkouutisten yhteydessä käydyt keskustelut ovat yksi netissä esiintyvistä sosiaalisuuden muodoista, joissa kyse on aina lopulta ihmisten välisestä kohtaamisesta ja vuorovaikutuksesta. Sosiaalinen media perustuu paitsi ihmisten välisiin suhteisiin verkossa, niin myös yhteisten merkitysten syntymiseen. (Pönkä 2014, 10–12.) Sosiaalinen media on termi, jota käytetään kuvaamaan verkkopalveluita, joiden sisällöstä suurin osa on peräisin sen käyttäjiltä. Sivustot rakentuvat sosiaalisten verkostojen ja niiden osallistujien aktiivisuuden varaan. Sosiaalisessa mediassa kuka tahansa voi tuottaa sisältöä, mutta monet pitävät itseään enemmän osallistujina kuin aktiivisina sisällöntuottajina. (Lietsala ja Sirkkunen 2008, 13.)

Sanomalehdet ovat siirtyneet verkkoon ja laajentaneet toimintaansa digilehdiksi. Digilehti ei ole vain kopio printtilehdistä, vaan niihin vaikuttavat globaalin median muut ilmiöt. Digilehdessä uutiseen yhdistyvät esimerkiksi videot, blogit ja keskustelut. Siten verkkolehti voi nykyään muistuttaa enemmän sosiaalista mediaa ja sen yhteisöllisesti rakennettuja sivustoja, tarkoituksena sitouttaa lukijansa ja käyttäjänsä. Tässä viestintäympäristössä joukkoviestintä ja vuorovaikutteisuus yhdistyvät. (Johansson 2014.)

2.3.Sosiaalinen media tutkimusaineistona

Sosiaalisen median käsitettä ei ole aivan täsmällisesti määritelty, mutta sillä viitataan käytäntöihin, joissa viestintä suuntautuu yhdeltä monelle tai muutamalle. Termin sisälle mahtuu todella monenlaisia käytänteitä ja käyttäjiä. (Serola 2010, 264–265.) Vuonna 2010 Sanastokeskuksen julkaiseman määritelmän mukaan sosiaalinen media on ”tietoverkkoja ja tietotekniikkaa hyödyntävä viestinnän muoto, jossa käsitellään vuorovaikutteisesti ja käyttäjälähtöisesti tuotettua sisältöä ja luodaan ja ylläpidetään ihmisten välisiä suhteita” (Tepa-termipankki-Sanastokeskus 2020).

Sosiaalinen media on tällä hetkellä valtavirtaa. Palveluiden käyttäjinä on siten kaiken ikäisiä ja kaikkiin sosiaali-, koulutus- ja ammattiryhmiin kuuluvia. Vaikka sosiaalisen median palvelujen toiminta perustuu käyttäjien itsensä luomaan sisältöön, on tärkeää huomioda, että vain pieni osa käyttäjistä tuottaa sisältöä. Pareton periaate, jonka mukaan missä tahansa ilmiössä 80 % seurauksista johtuu 20 % syistä, pätee myös monissa sosiaalisen median palveluissa. (Pönkä 2014, 37). Tämä tarkoittaa, että 20 % keskusteluihin osallistuvista kirjoittajista on tuottanut keskimäärin 80 % tutkimistani kirjoituksista.

Käsitteellä sosiaalinen media tarkoitetaan yhteisöllisesti tuotettuja ja jaettuja mediasisältöä sekä sitä lähellä olevia prosesseja. Se eroaa perinteisestä mediasta erityisesti siksi, että jokainen meistä voi samaan aikaan toimia sisällöntuottajana tai olla osa yleisöä. (Luostarinen 2010, 19.) Sosiaalinen media mahdollistaa kaikille tutustumisen kanssaihmiisiin, jopa pintaa syvemmälle. Tieteen ja monitieteisyyden rooli on sosiaalisessa mediassa toisenlainen kuin mihin olemme tottuneet, koska suurin osa keskusteluun osallistuvista käyttäjistä, vuorovaikutteisen prosessin aktivisteista, on hankkinut maailmakuvansa muualta kuin tiedemaailmasta. (Luostarinen 2010, 303).

Keskustelua seurattaessa on vaikea erottaa, kuka on oikea asiantuntija ja kenen väitteet perustuvat niin sanottuun mututuntumaan. (Suominen, Saarikoski, Vaahensalo 2019, 198.) Lisäksi verkkokeskustelut karkaavat joskus kauas alkuperäisestä aiheesta ja toisinaan päädytään väittelemään keskustelun ja argumentoinnin periaatteista. Jotkut saattavat jopa pyrkiä selittämään toisten käytöstä. (Harju 2018.)

Sosiaalisessa mediassa yksilön totuus perustuu omiin kokemuksiin, pelisääntöihin ja niihin merkityksiin, joita käytämme totuuden arviointiin. Yhteisössä jokainen yksilö rakentaa oman totuutensa, vaikka käytetyt käsitteet olisivatkin tieteellisesti hyväksytyjä ja oikeita. Luostarinen korostaa *Sosiaalinen media ja muuttuvat paradigma* - tutkimuksensa tuloksissa, että kaikissa kulttuureissa yhteisömedioiden totuus perustuu omiin kokemuksiin ja pelisääntöihin, sekä viime kädessä aistihavaintoihin ja lähiyhteisön vuorovaikutukseen. Sosiaalista totuutta ei siis anna ympäristö tai luonto, johon luonnonlait perustuvat. Sosiaalisessa mediassa oppimistapahtumia ohjaa arkiajattelu, ja yksilö tai ryhmä luopuu harvoin itse kokemastaan todellisuudesta. Sosiaalinen media ja sen käyttäjät kyseenalaistavat perinteisiä yhteiskunnan rakenteita ja mukana on runsaasti tieteelle vieraita ilmiöitä ja uskomuksia, joiden avulla käsitellään totuutta ja tuodaan julki kriittistä ajattelua. Sosiaalinen media vapauttaa käyttäjänsä perinteisestä ryhmien sisäisestä hierarkiasta, yhteisöjen rituaaleista ja niistä tilanteista, jolloin kompromissit ovat välttämättömiä. Kriittisen maailmankuvan esilletuominen ja siitä kiinni pitäminen on helpompaa kuin normaalien yhteisöiden sisällä. (Luostarinen 2010, 311–312.)

Yksi tärkeimmistä sosiaalisen median mekanismeista on samoista aiheista kiinnostuneiden ihmisten kuin luonnostaan tapahtuva samoihin yhteisöihin liittyminen. Muut ihmiset kiinnostavat monesti enemmän kuin uutiset ja informaatio. Useimmat somepalvelujen käyttäjät erottavat aiempien viestien perusteella hyvin nopeasti löytyykö toisen käyttäjän kanssa jotain yhteistä. Lähdeaineistossani keskustelijat ovat päätyneet vaihtamaan mielipiteitä luetuun saman uutisen. Tilannesidonnainen yhteys onkin yksi netissä esiintyvistä sosiaalisuuden muodoista. Se ilmenee esimerkiksi verkkouutisten yhteydessä käytynä keskusteluna. (Pönkä 2014, 11.) Useilla palstoilla on lisäksi kirjoittamattomia sääntöjä ja jäsenten välille on saattanut syntyä monimutkaisia vuorovaikutussuhteita. (Pönkä 2014, 49.)

Sosiaalinen media on ennen kaikkea ihmisten välistä vuorovaikutusta, joka tapahtuu monesti tekstimuodossa. Sen vuoksi se on pelkistetympää kuin keskustelut, jotka käydään

kasvokkain. Kirjoittamisen viestit voidaan ymmärtää vakavammin tai yksioikoisemmin kuin normaalisti juteltaessa ja väärinymmärryksiä syntyy helpommin. (Pönkä 2014, 49). Epätoivottuna käyttäytymisenä koetaan trollaaminen, eli toisten käyttäjien tahallinen ärsyttäminen. (Pönkä 2014, 49.) Trollaajien tarkoituksena on asiattomuudellaan herättää mahdollisimman näkyvä reaktio trollaamisen kohteessa. (Haara, Hiltunen, Vainikka 2017, Harju 2018.) Häiriköiden toimintaa yritetään rajoittaa vaatimalla verkkosisällön kommentoijia rekisteröitymään. (Suominen, Saarikoski, Vaahensalo 2019, 197.) Kaikki aineistoni keskustelut vaativat käyttäjiltään rekisteröinnin. Suomisen ym. mukaan juuri printtimedian keskustelupalstat ovat painineet pitkään rekisteröimättömien palstojen keskustelun heikon laadun kanssa. Lehtien verkkosivujen toimitettu sisältö on Julkisen sanan neuvoston säätelyn piirissä ja sen vuoksi näiden sivustojen keskusteluihin suhtaudutaan tiukemmin. Lehdet eivät ole velvoitettuja julkaisemaan alustoillaan toisten tuottamaa tietoa. 2007 Julkisen sanan neuvosto on antanut periaatelausuman, jossa suosittelee ennakkosensuurin soveltamista tiedotusvälineiden verkkokeskusteluihin. Monet kansainväliset uutispalstat ovatkin päätyneet sulkemaan kommenttipalstansa häiriköiden ja väärän tiedon levittäjien vuoksi. (Suominen, Saarikoski, Vaahensalo 2019, 195–198.)

Keskustelupalstoilla toistensa kanssa mielipiteitä vaihtavat muodostavat myös jonkin asteisen yhteisön. Yhteisöllisyys voidaan jakaa tiukkaan ja löysään yhteisöllisyyteen voimakkuutensa perusteella. Löysästä yhteisöllisyydestä puhutaan, kun osallistujien tavoitteena ei ole muodostaa erityistä yksimielisyyttä. Kyse on lähinnä ajatustenvaihdosta ja yhdessäolosta. Tiukassa yhteisöllisyydessä on puolestaan olennaista sovitut tavoitteet ja päämäärät, joihin ryhmänä pyritään ja sen saavuttamiseen vaaditaan keskinäistä ymmärrystä ja vaivannäköä. Myös keskustelun ajallisella kestolla on vaikutusta yhteisöllisyyteen. Ajallisesti lyhytaikainen toiminta muodostaa erilaista yhteisöllisyyttä kuin pitkäaikainen. Lyhytaikaisissa yhteisöissä ei ehdi muodostua samanlaisia rooleja, normeja ja vuorovaikutussuhteita kuin pitkäaikaisissa ryhmissä. Lyhytaikaisia ryhmiä ovat esimerkiksi satunnaiset reaaliaikaiset keskustelut, kun taas pitkäaikaisia keskusteluja ovat esimerkiksi harrastuksiin liittyvät foorumit tai työhön liittyvät verkkoyhteisöt. (Pönkä 2014, 192.) Keskustelupalstoilla kyseessä on löyhä yhteisö. Toiminta yksittäisessä keskustelussa on lyhytaikaista. On mahdollista, että keskustelijat tuntevat toisensa nimimerkkeinä myös muista saman lehden keskustelupalstalla käytävistä

keskusteluista ja yhteisöllisyys voi siten olla pidempiaikaista, muttei kuitenkaan samalla lailla sitovaa kuin esimerkiksi harrastuksiin tai työhön liittyvien foorumien keskustelut.

Yksi sosiaalisen median ominaispiirteistä on kuplautuminen. Osa keskusteluympäristöistä perustuu omien käsitysten vahvistamiseen samanmielisessä seurassa. Tämä voi perustua vertaistukeen tai niin kutsuttuun kaikukammioefektiin. (Suominen, Saarikoski, Vaahensalo 2019, 16.) Keskustelijat verkostoituvat lähinnä samanlaiset mielipiteet, sosiaalisen taustan ja arvomaailman jakavien kanssa. Siten vuorovaikutus muiden samanmielisten kanssa vahvistaa heidän olemassa olevia näkemyksiään entisestään. Sen vuoksi heidän käsityksensä todellisuudesta voi poiketa merkittävästi toisenlaisista taustoista tulevien keskustelijoiden käsityksistä. (Harju 2018. Seppänen, Väliverronen 2013.)

Kaikukammioefektiä voidaan vahvistaa algoritmeilla, eli ohjelmallisesti. Silloin sosiaalisen median palvelut alkavat näyttämään käyttäjilleen ainoastaan sisältöjä, joista he ovat esittäneet kiinnostusta tai joihin ovat reagoineet positiivisesti. Keskustelufoorumeilla algoritmien vaikutus on pienempi kuin sosiaalisen median yhteisöpalveluissa. (Suominen, Saarikoski, Vaahensalo 2019 16.)

Toinen ominaispiirre ja aihe, joka nostetaan usein keskusteluun sosiaalisen median keskustelupalstoja käsiteltäessä, on polarisaatio. Saarinen (2022) on määritellyt poliittisen polarisaation yksinkertaisimmillaan tarkoittavan ”yhden poliittisen ryhmän kannattajien negatiivisia tunteita toista poliittista ryhmää ja sen toimijoita kohtaan”. Polarisaatiota on käytetty yhteiskuntien välistä kärjistynyttä tai sellaiseksi väitettyä keskustelua. Polarisaatiolla viitataan myös ilmiöön, josta käytetään myös termiä kuplautuminen tai mielipiteiden äärimmäistyminen. Kuplautumisen ja polarisaation käsitteillä viitataan paljolti samaan asiaan, maailmaan, jossa tietyt ryhmät painottavat jakautumista meihin ja niihin ja nämä ryhmät ovat hyvin vähän tekemisissä toistensa kanssa. (Saarinen 2022.) Tämän suuntainen asettelu voi hyvinkin näkyä aineistossani, koska ilmastokeskusteluun yleisesti sisältyy hyvin monen suuntaisia poliittisia jännitteitä.

2.4. Ilmastoviestintä ja sosiaalinen media

Ilmastonmuutos on yksi aikamme suurimmista haasteista ja sitä käsitellään laajasti myös sosiaalisessa mediassa, joka on yksi aikamme merkittävimmistä tietolähteistä monille

ihmisille. Sosiaalinen media on muodostunut alustaksi, jolla esimerkiksi aktivistit ja tutkijat voivat keskustella ja jakaa mielipiteitään. Sosiaalisessa mediassa käytettyjen keskustelukehysten merkitys voi siten olla merkittävä yksittäiselle seuraajalle tai suuremmille joukoille. Tutkimusten mukaan sosiaalinen media toimii tietolähteenä ilmastonmuutosta koskevista asioista yli 70 %:lle nuoria. (Stangl yms. 2020). Sen merkitystä ei ole siten syytä vähätellä.

Vaikuttavaa ilmastoviestintää pidetään kuitenkin haastavana, koska yhtä aikaa tulisi olla rehellinen, mutta välttää liiallisiin tuhoihin keskittymistä, joka tutkimusten mukaan lamauttaa ihmisiä. Uhrauksien tekeminen ja saavutetuista eduista luopuminen ei myöskään toimi houkuttelevana kehyksenä ilmastoviestinnässä. Pihkalan mukaan on kuitenkin mahdollista löytää malli, jossa yhdistyvät traagisuus ja toivo: vaikka paljon on jo menetetty, paljon hyvää on vielä jäljellä ja mahdollista rakentaa. (Pihkala 2017, 28.) Kun viestinnän ammattilaisten joukossa ilmastonmuutoksesta viestimistä pidetään selvästi haastavana ja pitkälle mietittynä, on mielenkiintoista nähdä, millaisia kehyksiä aiheen parissa syntyy spontaaneilla keskustelupalstoilla.

Yhdysvaltalais tutkimuksessa on myös havaittu, että sosiaalinen media on yksi tärkeimmistä kanavista ilmastonmuutosta koskevan tiedon vääristymiselle. (Lewansky yms. 2015). Disinformaation levittämisessä käytetään yleensä sanastoa, jolla sisältö naamioidaan antamaan uskottava vaikutelma. Viestintä kohdennetaan suurelle yleisölle vakuuttavalla tyylillä, tarkoituksenaan herättää vastaanottajassa hämmennystä ja epäluottamusta tieteen yksimielisyyttä kohtaan.

Sosiaalisen median keskustelua tutkiessa on otettava huomioon, että ilmastonmuutoksen kieltäjien, denialistien, ja epäilijöiden, eli skeptikoiden, harjoittama ilmastopuhe on myös ilmastoviestintää. Heillä on käytössään monenlaisia retorisia keinoja. Yleisimpiä keinoja on viestiä ilmastonmuutoksesta siten, että syntyy vaikutelma tieteellisestä epävarmuudesta ja tutkijoiden välillä vallitsevasta erimielisyydestä. Termiä tasapuolisuusharha (engl. false balance) käytetään tilanteesta, jossa kaksi näkemystä esitetään tasavertaisina vaikkei niiden taustalla oleva tiede ja todistusaineisto ole yhtä vahvoja. Denialistien tapaan viestiä kuuluu myös tehokkaat ja ytimekkään ilmaisut, jotka eivät pohjaa tietoon, mutta jäävät kuulijan mieleen. (Hulkkonen 2020.)

Sosiaalinen media rakentuu tietynlaiselle demokratialle. Kaikilla on mahdollisuus viestiä, reagoida toisten viesteihin ja käydä keskustelua kenen tahansa kanssa. Kuten aiemmin kävi ilmi, sosiaalinen media voi johtaa samannielisten kuplien syntyyn ja näkökulma saattaa kapeutua. Ilmastoviestinnän kannalta sosiaalinen media mahdollistaa vertaisviestinnän, joka on tunnustettu tehokkaaksi ilmastoviestinnän muodoksi. Parhaimmillaan ryhmissä voidaan välittää hyviä käytäntöjä ja tukea toisia, pahimmillaan niissä voidaan ajautua yhdessä vellomiseen, joka vähentää sietokykyä ja pahentaa ahdistusta. Sosiaalinen media on tyypillisesti hyvin tunnelautunut väline ilmastoviestinnässä. (Hulkkonen 2020). Ilmasto- ja ympäristökysymyksiin saattaa helposti yhdistyä tunneviestintää, joka keskittyy negatiivisiin tunteisiin, kuten ahdistukseen, pelkoon, uhkakuviin ja avuttomuuteen (Pihkala 2017).

Toisaalta asiantuntijoiden keskuudessa tiedeyhteisön ulkopuolelle viestiminen nähdään lähinnä yksipuolisena ylhäältä alaspäin suuntautuvana tiedotuksena, ei vertaisviestintänä. Erityisesti tutkijat kokevat, että ilmastonmuutosta käsittelevät keskustelut kärjistyvät ja polarisoituvat helposti sosiaalisessa mediassa. (Keini 2019). Sosiaalisen median keskusteluissa myös kehykset voivat olla epäselviä ja epätarkoituksellisia. Verkkomedioiden edustajat ovat myös tuoneet esiin, että ilmastoaiheet tuottavat tyypillisesti medioiden välittämiin uutisiin runsaasti kommentteja. Polarisoitumisen vuoksi keskustelupalstoja pitää moderoida enemmän ja jopa sulkea useammin kuin muiden aiheiden keskusteluja (Hulkkonen 2020).

Boykoff ja O'Neill ovat tutkineet digitaalisen median vaikutusta yleisön sitouttamiseen ilmastotoimissa. Yleisön sitouttamiseen löytyy monia tapoja. Heidän mukaansa ilmastomuutoksesta puhuttaessa myös paikallisuus on otettava huomioon, kun tutkitaan yleisön osallistumista ja mielipiteitä. He tuovat esiin myös huomionarvoisen seikan siitä, miten internet ei mediana ole kaikkien käytettävissä tasapuolisesti. (Boykoff, O'Neill 2011.) Suomessa suurin osa väestöstä käyttää internetiä ja lukee verkkolehtiä sekä niiden keskusteluja, mikä kävi ilmi aiemmin esittämästäni tilastosta. Sosiaalinen media on antanut monille yksilöille ja yhteisöille mahdollisuuden osallistua keskusteluun paikallisesti ja maailmanlaajuisesti. Greta Thunberg on hyvä esimerkki siitä, miten sosiaalista mediaa on viime vuosina hyödynnetty ilmastomuutoksen vastaisessa taistelussa. Hänen luotsaamansa maailmanlaajuinen #FridaysForFuture -liike sai alkunsa Thunbergin sosiaaliseen mediaan jakamasta kuvasta (Hill, Nilsson 2019).

Sosiaalinen media ja ilmastoviestintä ovat molemmat tärkeitä osia nyky-yhteiskunnassa. Sosiaalinen media tarjoaa käyttäjilleen laajat mahdollisuudet keskusteluihin osallistumiseen ja vaikuttamiseen ilmastokysymyksissä. Siihen liittyy kuitenkin riskejä, jotka olisi hyvä huomioida laajalti. Sosiaalisessa mediassa väärä ja virheellinen tieto voi levitä nopeasti ja helposti laajalle. Lisäksi suuri määrä tietoa voi hämmentää vastaanottajan ja heikentää siten viestinnän vaikuttavuutta. Osallistumismahdollisuuden luomalla sosiaalinen media haastaa perinteisen viestinnän rakenteet ja edellyttää medialta uudenlaista vuorovaikutusta. Median tulisi ilmastoviestinnässään huomioida sosiaalisen median vaikutukset ja käyttää sen keinoja vastuullisesti ja suunnitelmallisesti. (Moser, Dilling 2007.)

Sosiaalisen median vaikutus koko ilmastomuutoksesta viestimisessä on valtava, toteavat tutkimuksessaan Susanne Moser ja Lisa Dilling. He korostavat sosiaalisen median merkitystä ilmastokysymysten tuomisessa yleiseen tietoisuuteen ja yhteiskunnalliseen keskusteluun. Sosiaalinen media on tehokas tapa tavoittaa yleisöä ja levittää tietoa ilmastomuutoksesta. Sosiaalinen media myös mahdollistaa vuorovaikutteisen keskustelun eri yhteiskuntaluokkien välillä. Tutkijoiden mukaan tämä voi auttaa löytämään uusia ratkaisuja ilmastomuutoksen torjumiseksi. (Moser, Dilling 2007.)

2.5. Verkkotutkimuksen eettiset haasteet

Verkkotutkimuksen etiikassa lähdetään liikkeelle samoista periaatteista kuin muillakin tutkimusaloilla. Yleisiä periaatteita noudattamalla pääsee pitkälle, mutta verkkotutkimuksessa on myös omat erityispiirteensä, jotka on syytä ottaa huomioon tutkimusta tehdessä. Verkossa sijaitseva materiaali on tutkijoiden käytössä näennäisen helposti. Vapaasti saatavana olevia verkkoaineistoja on mahdollista käyttää kuin mitä tahansa julkaistua materiaalia. Tutkijan tulee kuitenkin huomioida muitakin seikkoja kuin näennäinen julkisuus. (Turtiainen, Östman 2013). Turtiaisen ja Östmanin (2013) mukaan julkisuus on hyvin suhteellista, jos palstalle vaaditaan kirjautuminen, suljettuun verkkoyhteisöön ei voi heidän mukaansa päätyä vahingossa. Aineiston eettiseen käsittelyyn liittyvien kysymysten kannalta on suuri merkitys sillä, miten julkista aineisto on. Kun aineisto on julkisesti saatavilla eikä niiden lukemiseen vaadita rekisteröitymistä, ei aineiston tutkimuskäyttöön pitäisi liittyä eettisiä ongelmia. Verkkokeskusteluissa tulee kuitenkin huomioida keskustelijoiden anonymiteetin suojaaminen samoin kuin suullisen

vuorovaikutuksen aineistojen tutkimisessa. Suojaaminen voi tapahtua esimerkiksi pseudonyymejä käyttämällä. (Johansson 2015).

Lähteinäni käyttämäni lehtien keskustelupalstoille kirjoittaminen vaatii kirjautumisen. Keskustelupalstoilla julkaistut tekstit ovat kuitenkin kaikkien lehden lukijoiden nähtävissä. Lähteenä käyttämiäni keskustelupalstoja pääsee lukemaan maksutta kuka tahansa verkkokäyttäjä. Kirjoittajat ovat tekstiä kirjoittaessaan tietoisia, että julkaisusta tulee julkinen, ei tietyn ryhmän sisäinen. Lisäksi aineistoni ei pidä sisällään arkaluonteista tai yksityistä tietoa keskustelijoista, vaan keskustelua käydään hyvin yleisellä tasolla.

Tutkimusta tehdessä on huomioitava myös sosiaaliset hierarkiat, jotka vallitsevat kyseisillä keskustelupalstoilla. On hahmotettava, mitkä ovat juuri niille palstoille tyypilliset puhetavat. (Turtiainen, Östman 2013). Vaikken ole itse osallistunut näihin keskusteluihin, on minulle lehtien lukijana vuosien aikana muodostunut käsitys siitä, miten lehtien keskustelupalstoilla yleensä toimitaan ja millaisten sääntöjen puitteissa keskustelu rakentuu. Alustaan tutustuminen on tärkeää, jotta myös hienovaraiset vihjeet ja viestinnän muodot tulevat huomioiduksi. Alustan tuntemus vaatii sen teknologisen rakenteen ja toiminnan ymmärtämisen lisäksi ymmärrystä sosiaalisen vuorovaikutuksen kulttuurista, joka sen päälle on rakentunut. (Laaksonen, Matikainen 2013).

Lähdeaineistoa havainnoidessa on pidettävä mielessä, että keskustelupalstojen sisällöt ja viestinnälliset tavoitteet eroavat toisistaan. On myös huomioitava, ovatko valitut näytteet samojen vai eri henkilöiden tuottamia ja missä ne on julkaistu. Turtiaisen ja Östmanin (2013) mukaan kontekstien ja käytäntöjen ymmärtäminen auttaa tutkijaa tulkitsemaan aineistoaan tutkittavien lähtökohdista käsin. Verkkotutkimuksenkin yhteydessä on syytä muistaa, että kaiken tutkimusetiikan perustana on tutkittavien kunnioittaminen ja heidän kulttuurinsa sekä oikeuksiensa huomioiminen. (Turtiainen, Östman 2013).

3. TUTKIMUSMENETELMÄT

Tutkimukseni aineisto on kerätty Helsingin Sanomien ja Kalevan keskustelupalstoilta. Lehdet olen valinnut ensisijaisesti sillä perusteella, että ne ovat julkaisseet täysin samansisältöiset uutiset Greta Thunbergin puheesta 23.9.2019. Näiden uutisten ohien on avattu mahdollisuus verkkokeskusteluun lehtien verkkopalveluihin kirjautuneille lukijoille. Tutkimani aineiston muodostavat keskustelut, jotka on käyty lehtien verkkoversioiden keskustelupalstoilla.

Helsingin Sanomat edustaa valtajulkisuutta. Se on Suomen suurin päivittäin ilmestyvä sanomalehti. Verkkoversio hs.fi tavoitti vuonna 2019 päivittäin yli 242 000 käyttäjää MAF 2019. Helsingin Sanomat on ottanut aktiivisen roolin ilmastonmuutoksen ja kestävän kehityksen käsittelyssä.

Kaleva on sanomalehti, joka palvelee pääasiassa Pohjois-Suomen aluetta. Kaleva käsittelee valtakunnallisia ja kansainvälisiä aiheita, mutta keskittyy alueensa paikalliseen ja alueelliseen uutisointiin. Kaleva Media kertoo tavoittavansa 347 000 lukijaa. (Kaleva Media 2023.) Lehti tekee omien sanojensa mukaan tiivistä yhteistyötä lukijoidensa kanssa ja pyrkii heijastamaan paikallisten näkökulmia uutisoinnissaan.

3.1. Kehysanalyysi

Kehystämistermin isänä pidetään sosiologi Erving Goffmania. Hänen vuonna 1974 julkaistu teoksensa, *Frame analysis: an essay on the organization of experience*, esitteli käsitteen ja teorian, jonka avulla ympäröivää maailmaa järjestetään ja tehdään ymmärrettäväksi. (Nisbet, 2009.) Goffmanin lähtökohtana on tilannemääritelmä, jonka teemme aina kun tulemme sosiaaliseen tilanteeseen. Meidän on selvitettävä tilanteen luonne, jotta voisimme toimia siinä oikein. Tätä varten tarvitsemme aina vastauksen kysymykseen ”mitä tässä oikein on meneillään?”. Arkitoiminnoissamme kehystämme tilanteita koko ajan. Etsimme merkkejä tapahtumien kulusta ja teemme tilannemääritelmiä niiden perusteella. (Karvonen, 2000.)

Karvosen (2000) mukaan julkinen yhteiskunnallinen keskustelu noudattaa muodoltaan samaa kaavaa. Monimutkaisissa ja nopeasti vaihtuvissa tilanteissa yritämme koko ajan hahmottaa tilanteeseen sopivaa määritelmää. Tilanteen määrittelyyn haetaan usein apua

asiantuntijoilta. Yhteiskunnassa on päällä taukoamaton kamppailu siitä, kuka saa oman tilannemääritelmänsä hallitsevaksi ja muutkin uskomaan sen olevan oikein. Juuri tämän vuoksi uskon menetelmän soveltuvan erityisen hyvin keskustelupalstoilla käytävän keskustelun analyysiin. Siellä kamppailu oman mielipiteen paremmuudesta muihin nähden on jatkuvaa, eikä tavoitteena ole niinkään yhteisymmärrys vaan nimenomaan oman mielipiteen voitto.

Kehystäminen on valikointia, jonka avulla korostetaan tai häivytetään asioita. Nostamalla isoista asiakokonaisuuksista keskiöön joitain asioita, jäävät toiset osat vähemmälle huomiolle tai täysin piiloon. Kehystämällä tarkoitetaan muun muassa tapaa, jolla toimittajat jäsentävät tietoa nopeasti ja rutiininomaisesti eri ongelmanmäärittelyjen osaksi. Yksittäiset asiat voidaan kehystää monin eri tavoin, jolloin ne määrittyvät erilaisiksi. Viestinnässä kehyksen valitseminen voi tapahtua tarkoituksella tai tiedostamatta. (Karvonen, 2000.) Toimittajat käyttävät kehystä organisoinnin ideana, jonka avulla he tulkitsevat yksittäistä tapahtumaa tai ilmiötä. Silloin kehys ohjaa sekä ajattelua että toimintaa. (Väliveronen 1996, 108.)

Kehysanalyysin voidaan katsoa toimivan mikrososiologisena linssinä siitä, miten ymmärrämme kohtaamamme asiat. Kehykset ohjaavat myös kokemuksiamme ja ovat välttämättömiä niiden jäsentämiseksi. Kehykset määrittelevät, mitä tietyillä tapahtumilla tarkoitetaan ja miten merkittävänä me pidämme niitä. Se miten asiat ovat kehystettyjä ohjaa suhtautumistamme niihin. Mielenkiintoista on, että vaikka osallistujat eivät tiedostaisi käytettyä kehystä ja se olisi epäsuora, niin se ei estä heitä toimimasta sen mukaan. (Lepistö-Johansson, 2010.)

Väliverosen (1996) mukaan luomme tulkintakehyksiä oman toimintamme kautta sekä kohtaamme asioita valmiiksi kehystettynä. Kehystämällä media pyrkii luomaan tapahtumille syy-seuraussuhteita ja tekemään taustalla olevan ilmiön ymmärrettäväksi. Samoja tapahtumia voidaan esittää useiden kehysten avulla, mikä saa ne näyttäytymään eri valossa, ilmastonmuutos on tästä hyvä esimerkki. Kehykset sisältävät aina oletuksen siitä millainen todellisuus on ja miten se rakentuu. Tulkintakehys määrää myös sen, miten asiasta ylipäättään voidaan puhua. Kehyksen käsite antaa mahdollisuuden ymmärtää ihmisen tietoisuuden ja toiminnan suhdetta kulttuuriin, jossa hän elää. (Väliveronen 1996, 107–109.) On mielenkiintoista nähdä, miten tutkimusaineistossani on kehystetty

samasta uutisesta seuraavaa keskustelua eri tavoin. Keskustelupalstojen keskustelut eivät välttämättä koske itse uutista vaan keskustelu saattaa polveilla siitä seuraaviin aiheisiin.

Kehystämisessä käytetään erilaisia välineitä, joita ovat metaforat, esimerkit, fraasit ja iskulauseet sekä kuvailut ja visuaaliset kuvat. Kehyksen käsite tarjoaa mahdollisuuden ymmärtää tietoisuutemme ja toimintamme suhdetta siihen kulttuuriin, jossa elämme. Ne jopa antavat mielen ja merkityksen asioille ja toiminnalle (Väliveronen 1996, 107, 111.)

Entmanin (1993) mukaan kehystäminen tarkoittaa viestinnässä valikointia ja korostamista. Kehystämisessä olennaisena pidetty tieto tai näkökulma tehdään havaittavaksi, mieleenpainuvaksi ja merkitykselliseksi erilaisilla viestinnällisillä keinoilla. Tämä tapahtuu joko tietoisesti tai tiedostamatta. Kehyksillä on neljä keskeistä näkökohtaa ja tehtävää:

Ensimmäinen tehtävä on tarjota tilannemääritelmää käsiteltävästä teemasta, eli määritellä ongelma. Toinen tehtävä on nimetä ongelmien aiheuttaja. Kolmanneksi kehyksen tehtävä on ilmaista ongelman aiheuttajiin kohdistuvia moraalisia arvioita, ja esittää syy-seuraussuhteita. Neljänneksi kehyksen tehtävä on esittää ratkaisumalleja, joilla ongelmasta päästään eroon sekä esittää moraalisia arvostelmia. Kehykset rakentuvat tietyistä avainsanoista, lauseista, tiedonlähteistä, jotka vahvistavat tiettyjä faktoja ja käsityksiä, jolloin niiden merkitys kokonaisuuteen nähden kasvaa. Kehystämiseen liittyvät valinnat tehdään jo tietoisesti tai tiedostamatta. Viestin vastaanottajalla on myös mielessään omat tulkintakehyksensä, mikä ohjaa heissä aktivoituvaa kehystä. Kulttuurimme toimii ikään kuin kehysten varastona, samoja kehyksiä toistetaan ja ymmärrämme niitä samalla lailla kulttuuristamme käsin. (Entman 1993, 52–53.) Kehysanalyysissä on Entmanin mukaan aina mukana tulkinnanvaraisuuden elementti – toinen tutkija olisi voinut tunnistaa toisenlaisia kehyksiä tai tehdä toisenlaisia ratkaisuja aineiston luokittelussa ja nimeämisessä, koska vastaanottaja vaikuttaa aina tekstin käsittelyyn. (Entman 1993).

Tässä työssä tarkoitukseni on löytää ja erotella keskusteluista erilaisia kehyksiä. Kehykset muodostavat siten tutkimustuloksen, eivät lähtökohtaa tutkimukselle. Keskusteluja analysoin myös määrällisesti lajittelemalla keskusteluja niistä löytyvien kehysten mukaan. Väliverosen mukaan pilkkomalla aineistoa osiin ja tekemällä sen pohjalta uusia luokitteluja kokonaistulkinnan pohjaksi, kadotetaan helposti tärkeitä asioita. Kehyksen

avulla voidaan tavoittaa ja hahmottaa tärkeitä kokonaisuuksia, jotka määrällisen analyysin avulla ovat haastavia löytää. (Väliverronen 1996, 112.) Kehysten tutkiminen antaa siten tärkeän näkökulman määrällisen analyysin lisäksi.

3.2. Kehystämisaikutus

Kehystämisaikutusta (engl. framing effect) pidetään yhtenä yhteiskuntatieteiden merkittävimmistä löydöistä (Druckman 2004). Kehystämisaikutus syntyy, kun erilainen, mutta loogisesti vastaava sana tai lause saa henkilön vaihtamaan mielipidettä. Esimerkiksi politiikassa henkilö hylkää ohjelman, joka johtaa 5 % työttömyyteen, mutta pitää sitä parempana, jos hänelle kerrotaan sen johtavan 95 % työllisyyteen. (Kahneman 1981). Tällaisia kehyksiä, joissa informaation sisältö on identtinen, mutta eri asiayhteyksissä eri näkökannoille annetaan eri painoarvo ja vaihtoehtoinen kanta jätetään näkymättömäksi, kutsutaan vastaavuuskehyyksiksi. Vastaavuuskehyyksivaikutuksesta puhutaan silloin, kun täysin eri lailla muotoillut, mutta loogisesti toisiaan vastaavat ilmaisut vaikuttavat yksilön valintaan. Asiakehyyksistä puhutaan puolestaan silloin, kun asiaa voi tarkastella useista eri näkökulmista ja korostaa siten asiakysymyksen eri ulottuvuuksia. Ilmastonmuutoksen uhkaa voi esimerkiksi kehystää uhkana ihmisen terveydelle, turvallisuudelle tai luonnon monimuotoisuudelle. Asiaa voidaan lisäksi tarkastella paikallisesti tai laajemmasta näkökulmasta. (Druckman 2004.)

Kehystämisaikutusta on tutkittu laajasti eri tieteiden näkökulmasta. Druckmanin (2004) mukaan poliittiset tekijät, kuten kilpailu ja hankinnat vaikuttavat päätöksiin eniten, mutta kehyksillä voi olla merkitystä erityisesti, mikäli viesti muotoillaan hyvin ristiriitaiseksi tai vastakkaiseksi vastaanottajan poliittisten mieltymysten kanssa. Kehystämällä viesti voidaan siten vaikuttaa siihen, miten vastaanottaja tulkitsee viestin ja miten siihen suhtaudutaan. Kehystämisaikutus on Druckmanin ja Chongin mukaan prosessi, jossa poliitikkojen tai median käyttämällä kehyksillä vaikutetaan kansalaisten kehyksiin ja asenteisiin. Siten kehystämisaikutus muuttuu psykologisesta ilmiöstä poliittiseksi ilmiöksi. Tutkimuksen mukaan kehykset eivät yleisesti muuta poliittisia mieltymyksiä, mutta niillä voidaan vaikuttaa siihen, miten ihmiset suhtautuvat tiettyihin ratkaisuihin tai vaihtoehtoihin. (Chong & Druckman 2007.)

Kehystämisaikella onkin monesti negatiivinen kaiku julkisen mielipiteen ja poliittisen kommunikaation tutkimuksessa. Se nähdään julkisen mielipiteen manipuloinnin

välineenä, jota eliitti käyttää omien intressiensä läpi ajamiseen. Kehystämisen voidaan toisaalta myös nähdä luovan demokratiassa vaadittavaa yhteisymmärrystä ristiriitaisista asioista. (Chong & Druckman 2007.) Kehyttäminen tapahtuu aina, joko tietoisesti tai tiedostamatta. Niin ikään sen vaikutukset ilmenevät aina, oli se sitten tietoisesti tai tahattomasti tehtyä. Koska kehystämistä tapahtuu aina ihmisten välisessä kommunikaatiossa, myös keskustelupalstoilla, on sen näkeminen ainoastaan manipulaationa ja tarkoituksellisen harhaanjohtavaa.

Kehyksellä pyritään kuitenkin aina vaikuttamaan vastaanottajaan, sen sijaan, että haluttaisiin ainoastaan tuoda käsiteltävä asia vastaanottajan tietoon. Kehysten hyväksymiseen, hylkäämiseen ja vaikutusten voimakkuuteen saattaa vaikuttaa myös vastaanottajan tietämys asiasta. (Scheufele & Tewksbury, 2007.)

Kehystämisaikutuksiin liittyy myös paljon vaihtelevuutta. Ne riippuvat esimerkiksi kehyksen vahvuudesta ja toistuvuudesta, kilpailevien kehysten olemassaolosta ja yksilöllisistä tekijöistä, kuten siitä, miten syvällä vastaanottaja on aiheessa. Mitä vähemmän yksilö tietää aiheesta, sitä enemmän kehystäminen todennäköisesti vaikuttaa, aiheeseen syventyneelle kehystämällä on pienempi vaikutus mielipiteen muodostamiseen. (Chong & Druckman 2007.) Toisaalta Nelsonin ym. (1997) tutkimuksessa osoitetaan, että kehystämisaikutus on ollut suurempi niillä vastaanottajilla, jotka etukäteen tiesivät asiasta eniten ja olivat selvillä teemaan liittyvästä argumentaatiosta. Näkemykset kehystämisen vaikutuksesta vastaanottajaan ovat siten ristiriitaisia. Kehystämisaikutukseen vaikuttaa myös se, millaista toimintaa kehystetään (Morton 2011).

Tässä työssäni keskityn nimenomaan ilmastonmuutoksen ja sen käsittelyssä käytettyihin kehyksiin. Kehys sisältää joka tapauksessa aina ajatuksen vaikuttavuudesta. Uskon, että vaikuttavuuden tarve ilmenee ja näkyy myös keskustelupalstoilla käydyissä keskusteluissa ja niissä käytetyissä kehyksissä.

3.3. Tulkintakehykset keskusteluryhmissä

Robert Arpo (2005) on tutkinut väitöskirjassaan internetikeskustelukulttuureita. Hänen mukaansa keskustelu verkossa sitoutuu myös verkon ulkopuolisiin kulttuurillisiin,

yhteiskunnallisiin, taloudellisiin ja poliittisiin tekijöihin. Pyrkinessään ymmärtämään toistensa viestejä kirjoittajat ja lukijat turvautuvat erilaisiin tulkinnan kehyksiin. Keskustelua seuraavalle lukijalle muodostuu nopeasti käsitys siitä, millaista perustietoa he tarvitsevat viestejä ymmärtääkseen. Internetin keskusteluryhmien kirjoittajat käyttävät Arpon mukaan väistämättä kehyksiä viesteissään. (Arpo, 2005, 69–70.)

Kehykset eivät aina ole tietoisia valintoja. Ammatikseen viestintää ja journalismia tekevät tunnistavat kehykset ja niiden vaikutukset paremmin, mutta tunnistavatko keskusteluryhmien keskustelijat käyttämänsä kehykset tai valitsevatko he ne tietoisesti? Vaikka valinta ei olisi tietoinen vaikuttaa, käytetty kehys kuitenkin vastaanottajaan, kuten edellisessä luvussa kävi ilmi.

Sosiaalisen median keskustelujen analysointi kehysten kontekstissa perustuu siis valintojen ja korostusten tulkitsemiseen. Kehysten avulla havainnoimme, tunnistaamme ja nimeämme näkemiämme ja kuulemiamme asioita. Median lisäksi myös muut yhteiskunnalliset toimijat pyrkivät kehystämään asioita omasta näkökulmastaan. Kehystämällä on siten poliittisia merkityksiä ja yhteiskunnallisia seurauksia. Siten ei ole merkityksetöntä, millaisia kehyksiä mediassa esiintyy. Kehystäminen on yksi osoitus median vallasta määritellä julkisuuden puheenaiheita. (Seppänen, Väliverronen 2013, 98–99.) Kun maallikoista tulee aktiivisia digitaalisen uutisisällön tekijöitä, rakentuvat keskustelussa käytetyt kehykset niin sanotusti ”alhaalta ylöspäin”. (Nisbet 2009.) Silloin media ei määritä keskustelun suuntaa tai jopa johda julkista keskustelua valikoimalla, painottamalla, ja poissulkemalla tietoja, kuten on totuttu (esim. Gamson & Modigliani 1987, Karvonen 2000.) Nisbetin (2009) mukaan tämä synnyttää uusia mahdollisuuksia, mutta myös uusia haasteita tutkimukselle (Nisbet 2009).

Verkossa merkityksiä tuotetaan erityisesti kielen avulla, representaatiota apuna käyttäen. Representaatiolla tarkoitetaan asian tai ajatuksen esittämistä sanallisten, äänellisten ja visuaalisten merkkien sekä symbolien kautta. Tälläkin alustalla viestin luoja voi sisällyttää viesteihinsä merkityksiä ja kehyksiä joko tiedostaen tai tiedostamattaan. Samoin vastaanottaja voi tulkita viestin eri tavoin, riippuen hänen omasta kulttuuristaan, kokemuksistaan ja maailmankuvastaan. (Väliverronen 1998, 19.)

3.4. Ilmastonmuutoksen kehystäminen

Kuten yllä kävi ilmi, kehystäminen on väistämätöntä mediassa ja julkisessa keskustelussa. Kehysten avulla voidaan vaikuttaa viestien vaikuttavuuteen ja niin tehdään joko tahallisesti tai tahattomasti. Ilmastonmuutoksen kohdalla kehys on kokonaisvaltaisempi konsepti kuin metaforat ja vertauskuvat, joiden kautta ilmastonmuutosta tehdään monesti ymmärrettäväksi. (Hulkkonen 2020). Kehystämällä media jäsentää yksittäisiä tapahtumia ja laajoja ilmiöitä, kuten ilmastonmuutos, ymmärrettäväksi kokonaisuuksiksi. Kehyksen sisältämä ennakkokäsitys sisältää ajatuksen siitä, miten todellisuus on rakentunut. Uudet tiedot, havainnot ja kokemukset jäsentyvät osaksi tätä kokonaisuutta. (Väliaverron 1996, 108). Ihmiset käsittävät ilmastonmuutoksen hyvinkin eri tavoin. Monitieteellisen alan tutkimisen oleellista antia on tarkastella millaiset tekijät vaikuttavat näihin hahmotustapoihin. Tehokkaimmat ilmastonmuutoskeskustelussa käytetyt kehykset johdattavat huomion suoraan haluttuun asiaan. Ilmastonmuutos näyttäytyy osalle ihmisistä uhkana ja toisille mahdollisuutena ja tämä näkyy myös asian kehystämisessä. (Pihkala 2017, 24.)

Tieteentutkija Bruno Latourin mukaan ympäristöongelmat ovat sekoitus luontoa, politiikkaa ja kulttuuria. Ongelmilla on sekä biologinen ja fysikaalinen että sosiaalinen todellisuutensa. Yhteiskunnan eri toimijat työstävät aktiivisesti ympäristönmuutoksiin liittyviä havaintoja tavoitteiksi, toimenpiteiksi ja poliittisiksi vaatimuksiksi. (Väliaverron, 1996. 14.) Internetin keskustelupalstoilla esiin nousee nimenomaan ilmastonmuutoksen sosiaalinen todellisuus. Keskusteluun osallistujat tuovat esille oman mielipiteensä ja pyrkivät sitä kautta vaikuttamaan muiden keskusteluun osallistujien käsitykseen tilanteesta. Tutkija Mike Hulme on tunnettu esityksestään, että eri suhtautumistavat paljastavat taustalta löytyviä erilaisia käsityksiä ihmisestä, maailmasta, riskeistä, taloudesta ja muista asioista. Hänen mukaansa ilmastonmuutos on muuttunut luonnontieteellisestä ja fysikaalisesta ilmiöstä ideaksi tai ajatukseksi, joka kantaa monia erilaisia merkityksiä ja kannustaa monenlaiseen toimintaan. Ajatus ilmastonmuutoksesta kulkee paljon pidemmälle sen alkuperästä, eli luonnontieteistä, ja kohtaa uusia kulttuureita, talouksia, markkinoita ja uskontoja. (Hulme 2009.)

Tutkimuksia ilmastonmuutoksen kehystämisestä mediassa ja uutisissa on tehty jo pitkään ja niitä löytyy paljon. Ilmastonmuutoksen kehystämistä uutisissa on tutkittu monista eri näkökulmista ja monien maiden lehdistössä ja mediassa. Kehysten luonne on

kaksinainen: kehystutkimus on kiinnostunut sekä uutiskehyksistä että ihmisten mielissä olevista kehyksistä (Borah 2011). Siinä missä ilmastokeskustelu liikkuu yleensä faktojen ja tieteen maailmassa, ihmiset tarvitsevat tarinoita ja tunnesiteitä, erityisesti jos heitä halutaan aktivoida toimintaan. (Pihkala 2017, 25.) Tässä työssäni tutkin juuri ihmisten mielissä olevia kehyksiä ja vertaan niitä uutisista tunnistettuihin kehyksiin. Toistuvatko journalistien käyttämät kehykset myös sosiaalisen median vapaassa keskustelussa?

Monet kehystämisen vaikutuksia koskevat tutkimukset ovat pyrkineet selvittämään, millaisella kehystämällä voitaisiin parhaiten sitouttaa kansalaisia ilmastonmuutoksen torjuntaan. Kehysten vaikutusta ilmaston muutoksen torjuntaan ja siihen liittyvän politiikan tehokkuuteen tutkineet Berlotti ja Catellani (2016) toteavat viestien muotoilulla olevan merkittävä rooli ilmastonmuutoksesta viestittäessä. Kehystämisen avulla voidaan vaikuttaa siihen, miten vastaanottajat ymmärtävät ja reagoivat ilmastonmuutokseen liittyvään politiikkaan. Tutkimuksessaan he tarkastelevat muun muassa taloudellisia, ympäristöön liittyviä ja sosiaalisia kehyksiä ja niiden vaikutusta vastaanottajien mielipiteisiin. Erityisesti ympäristökehyksen käyttö oli tehokas tapa vaikuttaa vastaanottajaan. Tutkijat kuitenkin korostavat, että kehysten lisäksi viestinnän tehokkuuteen ja yleiseen mielipiteeseen vaikuttavat se, kuka viestii ja kenelle viestintä on kohdennettu. (Bertolotti, Catellani 2014.)

Nisbet (2009) on tutkinut nimenomaan ilmastomuutoksen kehystämistä. Hänen mukaansa näin monitieteisen haasteen kehystämässä on otettava huomioon erityisesti kaksi keskeistä asiaa. Ensimmäiseksi on tärkeää ymmärtää, että kehykset toimivat apuna aineiston järjestelyssä, mutta niitä ei pidä sekoittaa poliittisiin kantoihin. Mikä tahansa kehys voi siten sisältää argumentteja asian puolesta, sitä vastaan tai olla neutraali. Esimerkiksi taloudellisessa kehyksessä voidaan vastustaa ilmastonmuutokseen liittyviä toimia kalliina yrityksille tai se voidaan nähdä mahdollisuutena elvyttää taloutta ja menestyä uusien innovaatioiden myötä. Toiseksi kehysten piileviin merkityksiin liitetään usein tietyn tyyppisiä kehystämässä käytettäviä välineitä, kuten aiemmin mainitsemiä metaforia, tunnuslauseita tai viittauksia historiaan. Tästä esimerkkinä Nisbet (2009) mainitsee ”vihreiden työpaikkojen luomisen”, jossa käytetty piilomerkitys välittömästi liittää taloudellisen kehyksen ilmastonmuutoksen kehykseen. (Nisbet, 2009).

Väliverronen (1996) on myös käsitellyt ilmastonmuutoksen ympärillä käytävää keskustelua. Hänkin toteaa, että ilmastonmuutosta koskevaan keskusteluun on

ekologisten ja ympäristöpoliittisten ongelmien lisäksi latautunut monia muitakin näkökulmia. Keskustelujen jakautuminen moniksi erilaisiksi teemoiksi johtuu Väliverroksen mukaan ensisijaisesti osallistujien erilaisista näkemyksistä ja intresseistä ilmastonmuutoksen suhteen. (Väliverronen 1996, 101.) Nisbet (2009) tuo esiin saman huomion ja korostaa lisäksi, että tietyt kehykset ovat toimivia vain, jos se on relevanttia vastaanottavan yleisön kannalta ja vastaa heidän tulkintojaan tilanteesta. Erityisesti poliittisia ja uskonnollisia mielipiteitä vastaan sotivat kehykset jätetään henkilökohtaisen kokemuksen vuoksi helpommin huomioimatta tai hylätään suoraan. (Nisbet, 2009.)

Ilmastonmuutosuutisoinnin kehyksiä on tutkittu myös paljon ja eri tutkijat ovat löytäneet monen tyyppisiä kehyksiä riippuen aineistosta. Osa tutkijoista on jaotellut aineistonsa hyvin yleisten ja laajojen kehysten mukaan ja toiset hyvinkin tarkasti erilaisiin alaryhmiin esimerkiksi kehystämässä käytetyn sanaston mukaan.

Ilmastonmuutoksen viestinnässä käytettyihin kehyksiin perehtynyt Nisbet (2009) esittelee kahdeksan aiheeseen sovellettavissa olevaa kehystä. **Ensimmäinen** on *yhteiskunnallisen kehityksen* kehys (engl. Social progress), jossa esille tuodaan elämänlaadun parantaminen, ongelmien ratkaisu, kuten uusiutuvien energiamuotojen käyttö. Kehys korostaa ongelmaa ja tarjoaa siihen ratkaisuja. **Toinen** kehys on *taloudellinen kehys* (Economic development/competitiveness), joka tarkastelee ilmastonmuutoksen torjumisen kustannuksia ja hyötyjä sekä paikallista, kansallista tai globaalia kilpailukykyä. Kehys kiinnittää huomiota myös toimettomuuden kustannuksiin. **Kolmas** kehys on *moraali ja etiikka* (Morality/ethics), jossa on kyse oikeasta ja väärästä, rajojen kunnioituksesta tai sen puutteesta. Kehys korostaa vastuuta tulevien sukupolvien suojelusta ja velvollisuutta huolehtia planeetasta. **Neljäs** kehys on *tieteellinen ja tekninen epävarmuus* (Scientific/technical uncertainty), joka sisältää kysymyksen asiantuntijuudesta tai yhteisymmärryksestä sekä väittelyä siitä, mitä tiedetään ja mitä ei, mikä on uskottavaa tutkimusta ja mikä pelon lietsontaa. **Viides** kehys on *Pandoran lipas/Frankensteinin hirviö/tiede karkuteillä* (Pandora's box/Frankenstein's monster/runaway science), johon kuuluu toiminnan tarve mahdollisen katastrofin hetkellä tai hallitsemattomien seurausten kohdatessa tai mahdollinen kohtalonusko, ettei mitään ole enää tehtävissä. **Kuudes** kehys on *julkinen vastuu ja hallinto* (public accountability/governance) missä korostuvat valvonnan, omistamisen, läpinäkyvyyden ja reagoimisen kysymykset. Tämä kehys näyttäytyy joko yleisten tai yksityisten etujen

palvelemisena. **Seitsemäs** kehys on *keskitie/vaihtoehtoinen polku* (Middle way/alternative path), joka nähdään keskitienä ristiriitaisten ja polarisoituneiden näkemysten ja vaihtoehtojen välissä. **Kahdeksas** kehys on *konflikti ja strategia* (Conflict/strategy), jossa ilmastonmuutos nähdään eliitin pelinä ja kyse on siitä kuka voittaa tai kuka häviää keskustelun henkilöiden tai ryhmittymien välillä. (Nisbet, 2009.)

Taulukko 1. Ilmastonmuutoksen kehukset (Nisbet 2009, suomentanut Käpylä 2015.)

Kehys	Ilmastonmuutoksen tai siihen liittyvien toimien kehystäminen
Yhteiskunnallinen edistys	elämänlaadun parantamisena ja ongelmien ratkaisuna (hallintana), tai vaihtoehtoisesti harmoniana luonnon kanssa
Taloudellinen kehitys ja kilpailukyky	taloudellisena investointina; hyötynä tai riskinä; paikallisen, kansallisen tai globaalin kilpailukyvyn kysymyksenä
Moraali ja etiikka	kysymyksenä oikeasta ja väärästä; kunnioituksena tai pittaamattomuutena rajoille, kynnsarvoille ja rajoituksille
Tieteellinen ja tekninen epävarmuus	asiantuntijajämääräyksen yksimielisyyden tasona; väittelynä siitä, mitä tiedetään tai ei tiedetä; vertaisarvioituna vahvistettuna tietona tai tarpeettomana pelon lietsontana epävarmuudessa
Pandoran lipas tai Frankensteinin hirviö/hallitsematon tiede	tarpeena varovaisuuteen ja toimintaan mahdollisen katastrofin (Pandoran lippaan) edessä, tai vaihtoehtoisesti kohtalonuskona ja kyvyttömyytenä välttää pahat seuraukset (hallitsematon Frankensteinin hirviö)
Julkinen vastuu ja hallinto	politiikkana, yleisten tai erityisten etujen palvelemisena, jossa hallinnan, läpinäkyvyyden, osallistumisen ja omistajuuden kysymykset korostuvat; väittelynä oikeasta tavasta käyttää tiedettä ja asiantuntemusta päätöksenteossa
Keskitie/vaihtoehtoinen polku	kolmantena tienä ristiriitaisten tai polarisoituneiden näkemysten tai vaihtoehtojen välillä
Konflikti ja strategia	valtaapitävien pelinä, kuten kysymyksenä siitä, kuka on voittamassa ja kuka häviämässä; kamppailuna henkilöiden ja ryhmien välillä

Painter (2013) on käsitellyt tutkimuksessaan ilmastonmuutokseen liittyvää uutisointia ja sen haasteita. Hänen aineistonsa on erittäin laaja ja käsittelee kuuden eri maan tiedotusvälineitä. Erityisesti ilmastonmuutoksen aiheuttamien riskien yleisölle viestimiseen keskittyneessä tutkimuksessaan Painter (emt.) tunnistaa neljä pääkehystä. Nämä ovat: epävarmuuden kehys, onnettomuuden ja epäsuoran vaaran kehys, selkeän vaaran kehys ja mahdollisuuden kehys. Näistä epävarmuuden kehyksessä vaaraa ei tunnisteta kunnolla tai se on epävarma. Onnettomuuden ja epäsuoran vaaran kehyksessä korostuvat ilmastonmuutoksen haitallisia vaikutuksia ja seurauksia. Selkeän vaaran kehyksessä puhutaan selkeästi negatiivisten tapahtumien mahdollisuuksista käyttämällä nimenomaan termejä ”vaara” ja ”riski”, saman tyyppisesti kuin vakuutusalan kielessä käytetään. Mahdollisuuden kehäksiä Painter (2013) tunnistaa kahdenlaisia. Osassa pyritään nostamaan esiin ilmastonmuutosta lieventäviä asioita, esimerkiksi ottamalla

esiin puhtaampia energiamuotoja ja osassa taas lieventämisen sijaan puhutaan esimerkiksi viljelymaiden paremmasta tuottavuudesta ilmaston muuttuessa. (Painter 2013.)

Taulukko 2. Ilmastonmuutoksen kehukset (Painter 2013.)

Epävarmuuden kehys	Vaaraa ei tunnisteta kunnolla tai se on epävarma
Onnettomuuden ja epäsuoran vaaran kehys	ilmastonmuutoksen haitalliset vaikutukset ja seuraukset korostuvat
Selkeä vaaran kehys	puhutaan selkeästi negatiivisten tapahtumien seurauksista, käytetään termejä "vaara" ja "riski"
Mahdollisuuden kehys	<p>a) Pyritään nostamaan esiin ilmastonmuutosta lieventäviä asioita, esim. puhtaammat energiamuodot</p> <p>b) Ilmastonmuutoksen hyödyt mm. viljelymaiden parempi tuotto</p>

Tutkielmassani käytän näitä kehysmalleja ohjaamaan analyysiäni. En ole asettanut ennalta kehysiä, joita lähdän etsimään, vaan tarkastelen avoimesti, millaisia kehysiä aineistostani löytyy.

3.5. Määrällinen ja laadullinen sisällönanalyysi

Tarkastelen aineistoani ensiksi määrällisen sisällönanalyysin avulla. Tavoitteenani on muodostaa aineistosta yleiskuva. Viestinnän tutkimuksen piirissä Bernard Berelsonin (1971) määritelmää sisällön määrällisestä analyysistä tutkimusmenetelmänä on ehkä tunnetuin ja toistetuin: ”viestinnän ilmisisällön objektiivista, systemaattista ja määrällistä kuvailua varten soveltuva tutkimustekniikka”. Sisällönanalyysillä aineistosta pyritään

muodostamaan tiivistetty kuvaus selkeässä muodossa hävittämättä sen sisältämää tärkeää informaatiota. Aineistosta määritellään luokkia ja lasketaan kuinka monesti luokat esiintyvät aineistossa. (Tuomi, Sarajärvi 2018.) Minun luokkinani toimivat ilmastoviestinnän kehykset, jotka pyrin tunnistamaan keskustelupalstojen kommentteista.

Kun tutkimuksessa pyritään kuvaamaan jonkun tietyn dokumenttijoukon sisältöä, pyritään siitä rakentamaan malli, joka kuvaa tutkittavaa sisältöä supistetummassa ja yleisemmässä muodossa. Sisällöstä voidaan erotella kuvattavaksi useita hyvin monenlaisia ilmiöitä, ominaisuuksia ja piirteitä. Tutkijan valinnoista ja tutkimuskysymyksen asettelusta riippuvat kuvaukseen valittavat ja sen ulkopuolelle jäävät ilmiöt. Tutkimusongelman täsmentämisen ja tutkittavan ongelman tarkalla määrittelyllä pyritään siihen, että tutkittavat ilmiöt pystytään yhdistämään konkreettiseen havaintomaailmaan ja dokumentteihin, eli tässä tutkielmassa yleisönosastokirjoituksiin. Tutkittavat ilmiöt yhdistetään konkreettisiin havaintoihin sisältöluokituksen avulla. (Pietilä 1973, 93–94.)

Yksinkertaisimmillaan sisällönanalyysillä tarkoitetaan sitä, että aineisto jaotellaan eri luokkiin, joiden esiintyvyys kuvataan esimerkiksi taulukkona. Silloin kyseessä on sisällön analyttinen luokittelu. Luokittelu ja esiintyvyyden esittäminen ei yleensä riitä sisällönanalyysiksi ilman riittävän hyvää teemoittelua. Teemoittelussa pääpaino on esiintyvyyden sijaan siinä, mitä esiin nousevista teemoista on sanottu. (Tuomi, Sarajärvi 2018.)

Sisällönanalyysia voidaan toteuttaa tutkimuksissa aineisto- tai teorialähtöisesti. Aineistolähtöisessä sisällönanalyysissä aineiston avulla luodaan uusi teoria, jolla aineistoa voidaan arvioida. Käsitteitä yhdistelemällä saadaan vastaus tutkimustehtävään. Teorialähtöisessä sisällönanalyysissä aineiston luokittelu perustuu aikaisempaan käsitejärjestelmään tai teoriaan. Siinä ensimmäinen vaihe on analyysirungon muodostaminen. Tämän jälkeen aineisto pelkistetään sisällönanalyysiä noudattaen. Tuomi ja Sarajärvi kuvaavat aineistolähtöisen ja teorialähtöisen analyysin eroja siten, että aineistolähtöisessä analyysissä teorian luodaan aineiston pohjalta, kun taas teorialähtöisessä ne tuodaan valmiina, jo ilmiöstä ”tiedettynä”. (Tuomi, Sarajärvi 2018.) Lähestyn aineistoani teorialähtöisesti, mutta kuitenkin sen verran löyhästi, että en ennalta määrittele kehyksiä, joita etsin, vaan pyrin löytämään kehykset aineistosta.

Pietilän mukaan dokumentteina voidaan pitää kaikkia ”inhimillisen ja toiminnan tai käyttäytymisen tuotteet, joita voidaan pitää esittävinä”. (Pietilä 1973, 94). Laadullisessa tutkimuksessa yleisimmin käytetyt aineistonkeruumenetelmät ovat haastattelu, kysely ja dokumentteihin perustuva tieto (Tuomi, Sarajärvi 2018). Tutkielmassani käytän aineistona dokumentteihin perustuvaa aineistoa, eli keskusteluja internetin keskustelupalstoilla.

Tässä tutkimuksessa yhdistän siis määrällistä ja laadullista tutkimusta. Laadullisen tutkimuksen avulla käyn sisällönanalyysin ja -erittelyn avulla läpi valitsemini keskustelupalstojen kirjoitukset. Sisällönanalyysin avulla pyrin kuvaamaan keskusteluista koostuvan aineistoni sisältöä ja rakennetta. Vertaan keskustelijoiden käyttämiä kehyksiä valitsemiini tunnistettuihin ilmastonmuutosuutisoinnissa käytettyihin kehyksiin. Määrällistä analyysia käytän apunani jaotelllessani keskusteluista löytyneitä kehyksiä eri ryhmiin. Tekemäni määrällinen sisällön analyysi on teorialähtöistä. Aineistoni on melko laaja, yhteensä 279 kommenttia, mikä puoltaa määrällisen analyysin tekemistä. Suuresta aineistomassasta saa paremman otteen järjestelemällä ja luokittelemalla sen erilaisten laadullisten muuttujien avulla (Hirsjärvi ym. 1997, 133.) Luokittelen aineiston keskustelut keskeisimpien ilmastonmuutosuutisoinnissa tunnistettujen kehysten mukaan kategorioihin, joiden avulla nähdään, toistuvatko median valitsemat kehykset myös spontaaneissa sosiaalisen median alustoilla käytävissä keskusteluissa. Sisällönanalyysissäni on siis kyse siitä, että aineiston analyysia ohjaa aikaisemman tiedon perusteella luotu valmis kehys (Tuomi, Sarajärvi 2018). Mukaan ottamieni kehysten valinnasta kerron tarkemmin luvussa 3.4.

Hirsjärvi ym. (1997, 133) huomauttavat, että laadullista ja määrällistä tutkimustapaa on vaikea erottaa toisistaan, koska määrien taustalla vaikuttavat sanalliset, eli laadulliset sisältöön liittyvät merkitykset. Vastavuoroisesti laadullisia merkityksiä voidaan ilmaista ja järjestellä numeroiden avulla. Omassa analyysissäni määrällinen analyysi perustuu sisällön laadulliseen tulkintaan ja laadullinen analyysini perustuu määrällisiin arvoihin.

4. TUTKIMUS

Tämän tutkielman tarkoitus on selvittää, millaisia ilmastonmuutoksen uutisoinnissa tunnistettuja ja yleisimmin käytettyjä kehyksiä löytyy ilmastonmuutosta käsittelevän uutisen keskustelupalstojen kommenteista. Tässä luvussa kuvaan aineistoani ja käyn läpi, miten tutkimus toteutettiin. Tarkoitukseni on tutkia, löytyykö sanomalehtien uutispalstojen keskusteluosioiden argumenteista samoja kehyksiä, mitä ilmastonmuutosuutisoinnista on tunnistettu. Keskustelut olen kerännyt Helsingin Sanomien ja Kalevan samana päivänä julkaistun saman sisältöisen uutisen alta. Uutinen käsitteli ympäristöaktivisti Greta Thunbergin puhetta Yhdistyneiden Kansakuntien Yleiskokouksen ympäristökokouksessa 23.9.2019.

Tarkastelen keskustelupalstojen kommentteja kehysanalyysin sekä määrällisen sisällönanalyysin keinoin. Sisällönanalyysissä pyrin kehysanalyysin avulla luomaan aineistostani tiiviin ja selkeän kuvauksen, kadottamatta sen sisältämää informaatiota. Määrittelen aineistostani luokkia ja lasken, miten monta kertaa luokka esiintyy aineistossa. (Tuomi & Sarajärvi 2004, 105.) Määrällinen sisällönanalyysini on erittäin vahvasti aineistolähtöistä. Kehysanalyysin avulla vastaan tutkimuskysymykseeni, millaisia ilmastonmuutosuutisoinnissa tunnistettuja kehyksiä sanomalehtien uutispalstojen keskusteluista löytyy. Määrällisellä jaottelulla saan esiin käytettyjen kehysten suhdetta toisiinsa.

Ensimmäiseksi tarkastelen aineistoni julkaisuaikoja ja käyn läpi, mihin aikaan keskustelut on käyty. Otan aineistooni mukaan uutisen julkaisusta alkaen ensimmäisen vuorokauden aikana lähetetyt kommentit. Ensimmäisen vuorokauden aikana on julkaistu lähes kaikki kommentit ja sen jälkeen vain harvoja yksittäisiä kommentteja. Sen jälkeen perehdyn kommentteihin ja etsin ne, joissa on käytetty ilmastonmuutoksen kehyksiä. Tämän jälkeen lajittelen kommentit niitä vastaavien kehysten alle ja tarkastelen sekä analysoin näitä ryhmiä. Käyn erikseen läpi molempien lehtien keskustelupalstat.

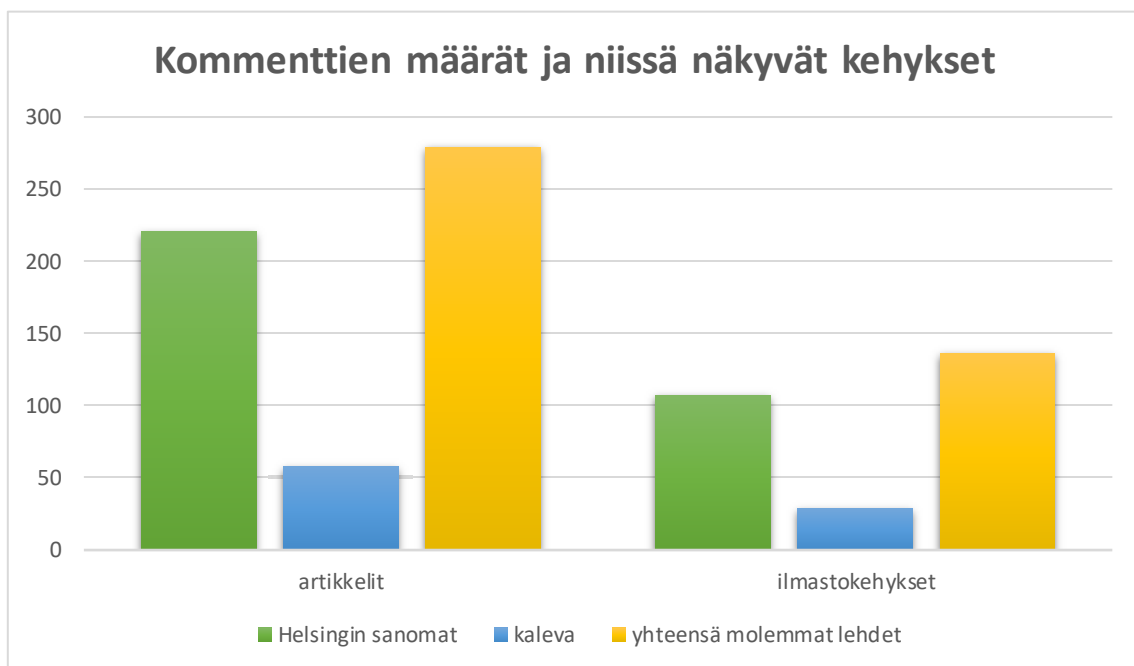
4.1. Laadullinen ja määrällinen yleiskatsaus aineistoon

Määrällinen luokittelu on melko yksinkertainen tapa luokitella aineistoa. Aineistolähtöinen laadullinen painotus tuo kuitenkin syvyyttä luokitteluun ja mahdollistaa tutkimusongelmaan vastaamisen aineiston pohjalta. En valinnut ennalta

kehäksi, joita etsin keskusteluista vaan käymällä läpi aineistoani halusin antaa mahdollisuuden monen tyyppisille kehyksille. Kun aineistosta pyritään löytämään käytännössä ilmeneviä tyypillisiä tapoja, on kehysanalyysin käyttö perusteltua (Vehkalahti 2007, 100).

Muutamissa keskusteluissa oli osia useammasta kehyksestä. Olen jaotellut ne sen mukaan, mikä kehys nousee näkyville eniten. Sanavalinnoilla on tärkeä rooli läpi keskustelujen.

Kalevassa uutisen alle oli tullut yhteensä 58 kommenttia. Näistä 29, eli puolet, käsitteli täysin tai edes väljästi ilmastonmuutosta ja oli siten liitettävissä johonkin kehykseen. Helsingin Sanomissa kommentteja oli paljon enemmän, yhteensä 221, joista 107 käsitteli ilmastonmuutosta. Helsingin Sanomissa kommentteja oli kolminkertaisesti Kalevaan verrattuna, molempine lehtien kommenttipalstojen kirjoituksista noin puolet käsittelivät ilmastonmuutosta.

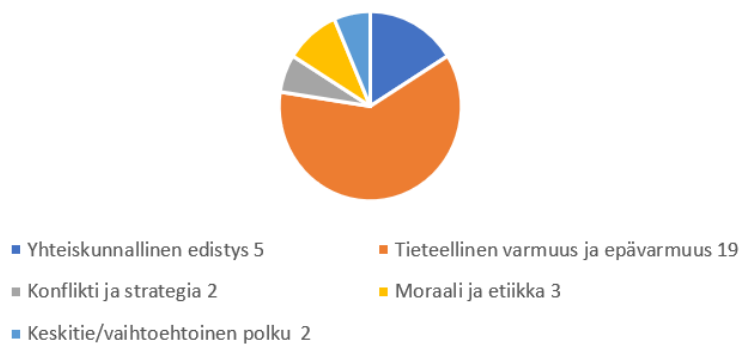
4.2. Kalevan verkkokeskusteluissa ilmastonmuutoksesta käytetyt kehykset

Kalevassa tutkimani uutisen alle oli kirjoitettu uutisen julkaisusta ensimmäisen vuorokauden aikana yhteensä 58 kommenttia, joista 29 käsitteli ilmastonmuutosta. Näistä kommentteista tunnistin yhteensä 5 ilmastonmuutosuutisoinnissa yleisesti tunnistettua kehystä. Kalevan kommenteissa välittyi kommentoijien pohjoinen sijainti, erittäin hyvin

se tuli esille yhteiskunnallinen edistys -kehyksessä, jonka kommenteissa huomioitiin ilmastonlämpenemisen mahdollistavat paremmat tuotanto olosuhteet myös pohjoisessa.

Yleiskuva Kalevan kommenteista oli hieman negatiivinen ja kolmessa kehyksessä kommentit olivat ainoastaan nimettyä syyllistä osoittelevia sekä muiden toimintatapoja osoittelevia ja kyseenalaistavia.

Ilmastomuutoksen kehykset Kalevassa

4.2.1 Tieteellinen varmuus ja epävarmuus

Kalevan keskusteluissa yhdeksi käytetyimmistä kehyksistä nousee keskustelu tieteestä ja sen tulosten ja ennustusten uskomisesta. Enemmän kuin epävarmuutta, keskustelussa näkyy varmuutta tieteen todistamista ilmastomuutoksen seurauksista ja muutoksen etenemisestä maapallolla. Tässä kehyksessä moni keskustelija toteaa Thunbergin puheessa faktojen olevan kohdallaan ja on hänen kanssaan samaa mieltä siitä, että tehokkaampien ilmastotoimien pitäisi olla jo käynnissä. Tämä kehyksen alla käydään myös pidempiä keskusteluja, eli kommentit eivät jää vain yksittäisiksi argumenteiksi.

Tieteellinen varmuus ja epävarmuus -kehyksessä keskustelijat ovat myös pitkäpinnaisempia puolustamaan omia näkemyksiään ja jaksavat korjata ja asiallisesti kyseenalaistaa eri mieltä olevien kommenttien sisältöä ja niissä kerrottuja faktoja. Tässä kehyksessä julkaistuissa kommenteissa nostettiin esiin myös ilmastoahdistus ja tarjottiin siihen ratkaisuksi tekoihin ryhtymistä nyt heti. Tässä kehyksessä esiintyi sekä vahvaa uskoa tieteeseen että vahvaa epäuskoa tieteen tuloksiin ja niiden tulkitsemiseen. Tämän

kehyksen sisällä käydyissä keskusteluissa käytettiin paljon lukuja, prosentteja ja viitattiin ulkopuolisiin auktoriteetteihin, kuten tutkijoihin tai muihin valtioihin. Pitkistä keskusteluista huolimatta yhteisymmärrystä keskusteluissa ei saavutettu. Kommenteissa ainoastaan kyseenalaistettiin muiden kommentoijien faktoja ja vaadittiin niihin lähdetietoja.

”Meidän on ratkaistava ilmasto-ongelma, mutta on pidettävä vara, etteivät hoidon seuraukset ole turmiollisempia kuin itse sairaus, sanoo tanskalainen tutkija Björn Lomborg Bild-lehdessä. Hän kritisoi Gretan taustavoimia yksioikaisuudesta nähdä kaikki vain CO₂:n torjumisena hinnalla millä hyvänsä. Hän muistuttaa, että Saksa on käyttänyt tähän mennessä 100 miljardia euroa aurinkovoimaloihin, siksi saksalaiset maksavat myös sähköstään enemmän kuin muut eurooppalaiset. Lomborgille Saksa on paras esimerkki epäonnistuneesta ilmastopolitiikasta. Hän sanoo Bildin jutussa, että Saksan energiakäänne on osoittautunut uskomattomista kustannuksistaan huolimatta tehottomaksi. Saksassa vuosittain energiakäanteeseen käytettävillä yli 43 miljardilla eurolla hidastetaan maapallon lämpiämistä vuoteen 2100 mennessä 0,001 prosenttia.

Tanskalaistutkija kertoo jutussa, että ilmastonsuojeluun pistetään yhä enemmän kehitysrahaa, vaikka samaan aikaan ilmansaasteisiin kuolee vuosittain seitsemän miljoonaa ihmistä, yli 2,5 miljardia ihmistä elää ilman puhdasta vettä, 250 miljoonaa lasta ei käy koulua.”

”Puheen viesti on täysin kannatettava. Faktat ovat tieteellisesti totta. Kaikkien pitäisi lukea puhe ja myös ymmärtää se sanasta sanaan. Kaikkein tärkeintä on tiedeyhteisön viesti, että nyt pelleily on lopetettava ja päästöt alas vähän äkkiä ja hiilinieluja pitää suojella!”

Toisaalta keskustelut sisälsivät myös paljon faktoiksi puettuja lauseita, joihin ei liitetty minkäänlaisia lähteitä. Tämän kehyksen kommenteissa yksittäisenä pidempänä keskusteluna näyttäytyi väittely maapallon lämpötilan noususta ja siitä onko se luonnollinen kehitys vai ihmisen aiheuttama, tai mahtuvatko kaikki sen osoittavat lukemat mittausten virhemarginaaleihin.

”No ei todellakaan edes 0.2 mahdu virhemarginaaliin, mittarit on huomattavasti tarkempia, ja lämpötila on todennäköisesti noussut enemmän. Millä perusteella valitsit kaikista luvuista sen pienimmän oikeaksi? Et kai vain sortunut toiveajatteluun? Jos kyse on mittausvirheestä, eikä lämpötila todellisuudessa nouse, pitäisi löytyä myös mittauksia jotka osoittavat lämpötilan laskeneen. Onko niitä? Nauru pidentää ikää, en lopeta.”

”...Vuoden 2016 jälkeen maapallon lämpötilat ovat olleet laskussa.

”Tosiasia on, että maapallon keskilämpötilaa ei tiedetä. Jos se tiedettäisiin, se olisi julkaistu jossain tieteellisessä artikkelissa, samoin kuin mittausepävarmuus, joka on vähintään 2 astetta maapallon pintalämpötilan osalta viimeisten 30 vuoden ajalta, jolloin mittauksia on kyetty edes jossain määrin tekemään kunnollisilla tieteellisesti jäljitettävillä mittalaitteilla ja menetelmillä.”

Tässä kehyksessä kommentteihin sisältyi myös useita nyt ja täällä -kehyksiä. Niissä keskitytään ilmastonmuutoksen jo aiheuttamiin ja havaittaviin seikkoihin. Myös lämpötilaan liittyvät keskustelut kuuluivat osittain näihin. Näistä seikoista kuitenkin kumpusi nimenomaan tieteen faktoja puolustelevia ja kyseenalaistavia keskusteluita, minkä vuoksi katsoin kommenttien kuuluvan ensisijaisesti tieteellisen varmuuden ja epävarmuuden kehykseen.

”Ravintoketjun huipulta on häviämässä mm. jääkarhut.”

”Jääkarhujen kanta on nykyisellään eri arvioiden mukaan 22 000 – 31 000 yksilöä, johon se on kasvanut tasaisesti vuodesta 1950, jolloin määrä oli n. 5000 yksilöä.”

”Se on täysin totta että jääkarhujen määrä on vain lisääntynyt, vaikka kokoajan paasataan niiden sukupuuttoon kuolemista.”

Yhteensä Tieteellinen varmuus ja epävarmuus -kehykseen kuului 20 kommenttia. Se oli Kalevan keskustelupalstalla eniten kommentteissa käytetty kehys.

4.2.2 Yhteiskunnallinen edistys

Yhteiskunnallisen edistyksen kehyksessä ilmastonmuutos nähdään elämänlaadun paranemisena ja ongelmien ratkaisuna enemmän kuin ongelmana. Tässä kehyksessä ilmastonmuutos näyttäytyy myös harmoniana luonnon kanssa. Tämän kehysten alle määrittämissäni kommentteissa oli kaikissa myös elementtejä tieteellisen varmuuden ja epävarmuuden kehyksestä. Tähän kehykseen sijoitin ne kuitenkin siksi, että yhteiskunnallinen edistys nousi kommentteissa merkittävämmäksi ja tieteellistä kehystä käytettiin vain yhteiskunnallisen edistyksen apuna. Kehyksen kommentteissa tuotiin esiin metsien istutuksen olevan ratkaisu planeetan jäähdyttämiseen. Kehyksen kommentit, joissa ilmastonmuutos nähdään elämänlaadun parantajana, viittasivat nimenomaan pohjoisen tuotanto-olosuhteiden paranemiseen.

”...sais ilmasto lämmentä, jotta sais useamman perunasadon vuodessa, ilmastonlämpeneminen on suomelle pelkää plusaa...”

”Pieni, asteen tai parin, lämpötilan nousu avaa aivan uusia mahdollisuuksia kylmille alueille mm. parantuvien viljelymahdollisuuksien muodossa.”

Vain yhdessä kommentissa tuotiin esiin, että lämpeneminen on hyväksi pohjoisen tuotannolle, mutta haaste aavikoille, mikä ei ole kommentoijan mukaan ongelma, koska aavikot eivät tuota nytkään mitään.

Lisäksi yksi kommentoija toi esiin sen, miten ”täällä pohjolassa” on aina eletty sovussa luonnon kanssa ja luontoa kunnioittaen, joten huolestumisen sijaan olisi syytä rauhoitella ihmisiä, että normaalisti eläminen riittää.

4.2.3 Konflikti ja strategia

Konflikti ja strategia -kehyksessä ilmastonmuutos nähdään valtaapitävien pelinä, esimerkiksi kiistelynä siitä, kuka on voittamassa ja kuka häviämässä. Kehyksessä ilmastonmuutos näyttäytyy myös kamppailuna henkilöiden ja ryhmittymien välillä.

Kalevan keskusteluissa tämän kehyksen alle kuului ainoastaan kaksi kommenttia. Niissä asetettiin hyväuskoiset Thunbergin kannattajat ja hänestä hyötyvät ilmastojärjestöt vastakkain kapitalistisen maailman kanssa. Thunbergin pyyteettömyyttä maailman pelastajana epäiltiin molemmissa kommenteissa ja uskottiin rahan olevan vaikuttimena hänen toimintaansa. Konflikti nähtiin myös eri maiden välisenä kiistana siitä, kuka todellisuudessa tuottaa eniten päästöjä ja kenen toimilla on globaalisti eniten vaikutusta.

4.2.4 Moraali ja etiikka

Moraali ja etiikka -kehyksessä ilmastonmuutos nähdään kysymyksenä oikeasta ja väärästä. Se ilmenee kunnioituksena tai piittaamattomuutena rajoille, kynnsarvoille tai rajoituksille. Kalevan keskustelupalstalla tähän kehykseen kuului vain kaksi kommenttia.

Ensimmäisessä kommentissa kyseenalaistettiin juuri keskustelun ja uutisoinnin alustana käytetty media, heidän halunsa kasvuun ja kehitykseen. Kirjoittaja kysyi, millainen on median hiilijalanjälki ja millaisia ilmastotoimia Kaleva tekee. Toisessa kommentissa oikean ja väärän suhdetta pohdittiin autoilun päästöjen avulla. Kommentoija pohtii, onko oikein, että ilmastoasioista päättävät ministerit seurueineen liikkuvat yksityislentokoneilla ja -autoilla päättäessään vähennyksistä.

4.2.5 Vaihtoehtoinen polku

Vaihtoehtoinen polku -kehysten olisi tarkoitus tuoda esiin ilmastonmuutoksen monipuolinen käsittely perinteisempien kehysten rinnalla. Kehysten on tarkoitus tarjota vaihtoehtoisia näkemyksiä muutoksen syistä, seurauksista ja ratkaisuista. Tämän kehyksen alle valitsen kommentit, joissa tarjottiin vaihtoehtoisia tapoja käsitellä ilmaston lämpenemistä ja sen mukanaan tuomia ongelmia. Keskustelu tässä kehyksessä ei kuitenkaan ollut rakentavaa tai tieteen näkökulmasta vaihtoehtoisia keinoja esittäviä. Ilmastonmuutoskeskustelua ne joka tapauksessa monipuolistavat ja tuovat selkeästi esiin kommentojien turhautuneisuuden asian käsittelyyn.

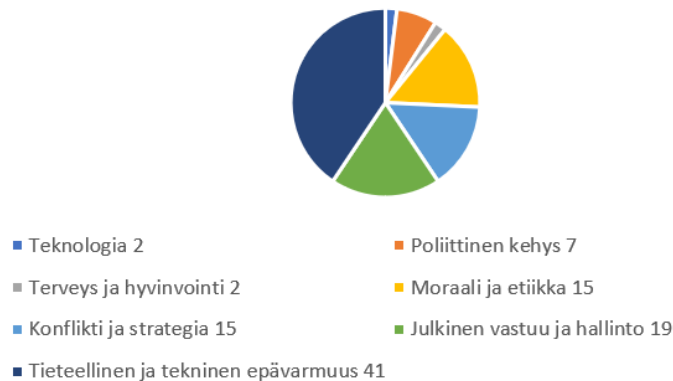
Kalevan keskustelupalstalla tämän kehyksen alle kuuluvissa kommenteissa ilmastonmuutoskeskustelu nähtiin liian kiihkeänä ja ”ilmastohössötyksen” todettiin karanneen käsistä. Polarisoituneiden näkemysten ja vaihtoehtojen välille esitettiin ratkaisuksi kaasujen tupruttamista taivaalle, jotta lisälämpö laskisi hieman ”hössöttäjien” tunteita. Liiallisena nähtiin sekä ilmastonmuutokseen liittyvä ”hysterian lietsonta” että yhä paheneva disinformaatio. Ilmastofanaatikoille tämän kehyksen kommenteissa ehdotettiin matkaa Thaimaahan, jottei vanne enää kiristäisi päätä. Kommenteissa siis esitettiin ilmaston lämpenemisen kiihdyttämistä ratkaisuna asiaan.

4.3. Helsingin Sanomien verkkokeskusteluissa ilmastonmuutoksesta käytetyt kehykset

Helsingin Sanomissa tutkimaani ajankohtaan kertyi 242 kommenttia, joista 101 käsitteli ilmastonmuutosta ja oli sijoitettavissa ilmastonmuutosuutisoinnissa tunnistettuihin kehyksiin. Keskustelupalstalla käytiin useamman kehyksen alla useamman kommentin mittaisia keskusteluja, joissa kirjoittajat vastasivat toisilleen ja puolustivat tai kyseenalaistavat toistensa kommentteja.

Yleiskuvaltaan Helsingin Sanomien keskustelut olivat hyvin laaja-alaisia, ja niissä näkyi jopa vuosisatojen ja vuosituhansien aikajänne. Monissa kommenteissa oli taustoitettu asiaa hyvin laajasti ja tuotu esiin ilmastonmuutokseen vaikuttavia ketjureaktioita.

Ilmastonmuutos kehykset Helsingin Sanomissa

4.3.1 Tieteellinen varmuus ja epävarmuus

Helsingin Sanomissakin käytetyin kehys oli Kalevan tapaan tieteellinen varmuus ja epävarmuus -kehys. Kehykseen kuuluvia kommentteja oli yhteensä 41. Kehyksen kommenteissa käytiin keskustelua asiantuntijoiden yksimielisyydestä, tieteen sanoman oikeellisuudesta ja muutoksen luonteesta. Monissa kommenteissa tuotiin esiin, miten ilmasto on aina muuttunut ja niin muuttuu nytkin. Tätä peilattiin uutisessa esiteltyyn Thunbergin puheeseen, jossa hän sanoi ”muutos tulee, halusitte tai ette”. Osa kommentoijista piti tätä kehitystä luonnollisena kehityksenä, jonka suhteen on turha lietsoa pelkoa. Toiset kommentoijat korostivat juuri tätä lausetta tieteellisenä tosiasiana ja toivoivat, että heräisimme hidastamaan tulevaa hallitsematonta muutosta vielä, kun se on mahdollista.

Tämän kehyn kommentit sisälsivät ilmastonmuutoksen lisäksi monesti argumentteja Thunbergin puolesta ja häntä vastaan. Osa jopa koki, että vaikka hän puhuu asiaa, niin hänen tunteellinen esityksensä vie terän tieteen tärkeiltä faktoilta. Kommenteissa myös kiitettiin Thunbergiä tärkeän asian esillä pitämisestä.

” ”Te petätte meidät”, Thunberg sanoi tunteikkaassa puheenvuorossaan. ” Ilmastonmuutos ja sen seuraukset ovat ihan liian vakava asia lapsen arviotavaksi ja hoidettavaksi. Se että median suosikkina kantaa ottaa lapsi tunnepohjaisesti, vie uskottavuutta ilmastonmuutoksen uhkalta, joka oikeasti on todellinen ja vakava tieteellisten näyttöjen perusteella.”

” Greta tiivistä olennaisen erinomaisesti, voin avata ajatuksen ytimen: jonkinlainen muutos tulee joka tapauksessa, joko elintapoihimme tai elinympäristöömmme, näillä näkymin molempiin ja ainakin osin hallitsemattomasti.”

Lämpötilan noususta maapallolla käytiin pisimmät keskustelut tämän kehyn puitteissa. Osa keskustelijoista esitti faktoja lämpötilan jo tekemästä noususta ja kuvailivat sen vaikutuksia tulevaisuuteen. Ilmiön vastustajat korostivat lämpötilan aina muuttuneen ja muuttuvan siten myös tulevaisuudessa, mitään syytä huoleen ei tämän suhteen siis ole. Lämpötilasta keskusteluun liittyen nostettiin esiin myös maapallon

väestökasvu ja vedottiin sen rajoittamiseen ainoana mahdollisena vastatoimena. Väestönkasvun esille nostavissa kommentteissa käytettiin paljon numeraalista faktaksi väitettyä tietoa kommenttien vakuuttavuuden lisäämiseksi. Väestönkasvu oli pääaiheena kaikkiaan yhdeksässä kommentissa ja jokaisessa niistä korostettiin, että väestönkasvu on joko ainut keino vaikuttaa ilmastonmuutokseen tai ihmeteltiin miksi väestönkasvua ei pidetä ilmastonmuutosta suurempana ongelmana.

Tieteellinen varmuus ja epävarmuus -kehyksen alla käytiin keskustelua myös ihmisten kulutustottumuksista ja niiden vaikutuksista ilmaston lämpenemiseen. Mielenkiintoiselta tuntui, että ilmastonmuutoksen olemassaoloa epäilevät korostivat erityisesti omaa kulutustaan ja haluaan toimia kaikkien ilmastotoimien vastaisesti, vaikka eivät uskoneet koko ilmiön olemassaoloon.

”...Meillä on toimintaa ulkomailta ja alueella on 17 muuta yritystä/tehdasta. Työntekijöitä yrityksissä yhteensä noin 8 000.

Olin päättänyt, että uusimme pesureita ja muita puhdistuslaitteita noin miljoonalla eurolla luonnon ja ympäristön suojelemiseksi ja samoin suunnittelivat muuta alueen yritykset. Kun tämä ilmastonmuutoskuupla syntyi, niin se sai aikaan vastareaktion ja yhdessä tuumin päätimme sijoittaa säästyneet rahat uusiin autoihin. Kaikki bonukset ja palkkiot maksetaan nykyisin lentoina...”

Tämän kehyksen keskusteluissa oli jopa suoranaista trollausta havaittavissa. Kommentoijat lietsoivat toisiaan tavalla, joka ei tuntunut enää uskottavalta muiden keskustelijoiden mielestä ja sai heidät kommentoimaan takaisin erittäin kriittisesti.

4.3.2 Konflikti ja strategia

Kapitalismi ja ympäristöjärjestöjen työn merkitys asetettiin vastakkain Helsingin Sanomien konflikti ja strategia -kehyksen alla käydyissä keskusteluissa, samoin kuten Kalevankin kommentteissa. Helsingin Sanomissa valtaapitävien maiden vastakkainasettelun lisäksi nimeltä mainittiin myös presidentit Putin ja Trump.

Vastakkainasetettiin myös menneet ja nykyiset sukupolvet sekä ne vanhemmat, jotka mahdollistavat kuluttamisen nuorille. Juuri kuluttamisen merkityksestä käydyissä keskusteluissa näkyy, miten haastavia ilmastonmuutoksen, ympäristöongelmien ja kestävä kehityksen termistö ja sisällöt ovat kommentoijille. Keskusteluissa ne menivät helposti termeinä ja syy- ja seuraussuhteina sekaisin keskenään.

”... Greta Thunberg olisi voinut ensimmäiseksi aloittaa "siivoamisen" Ruotsista ja vaatia ruotsalaisten yritysten poistumista Kiinasta.”

Globaali tasa-arvo tuotiin esiin Helsingin Sanomien kommenteissa, onko Thunbergillä edes oikeutta puhua ilmastonmuutoksen vastaisista toimenpiteistä, koska hän on itse saanut nauttia talouskasvun ajasta länsimaissa, toisin kuin köyhien maiden nuoret? Vastausta tähän kysymykseen ei saatu, mutta moni keskustelija toi esiin sen, miten juuri tämän hetken nuoret heidän mielestään kuluttavat ja ovat suuryritysten talutushihnassa sen osalta ja siten ylläpitävät ilmastonmuutoksen kiihtymistä. Osassa kommenteissa nähtiin, että ilmaston lämmittämiseen osallistuvat kaikki ihmiset omilla toimillaan. Monissa kommenteissa tehokkaat ilmastotoimet nähtiin kulutuksen totaalisenä lopettamisena ja elintapojen täydellisenä muuttumisena.

” Koululakko ei pelasta ilmastoa, mutta luopuminen mopoautoista, mopoista, kännyköistä, tietokonepeleistä ja lätkäharjoituksista, taitoluistelusta ja kelkkailusta, motocrossista ja ratsastuksesta säästää hiilijalanjälkeä. Napapaita vaihtuu raappahousuihin, ja asuntojen lämmöt lasketaan. Etelänlomille ei lennetä. Ne ovat todellisia tekoja, ei koulusta lintaaminen...”

”...nuorten kanssa keskustellessa nousee esiin ilmastonmuutoshuoli, mutta samaan aikaan ei haluta luopua mistään ja se näkyy ympärillämme. Tässä on se ydin, ei ymmärretä mitä uhrauksia vaatisi jotta ilmastonmuutos pysäytettäisiin tai ymmärretään ja todetaan ettemme voi elää maakuopassa.”

Konflikti ja strategia -kehyksessä kommenteissa näkyi erityisen paljon ilmastonmuutoksen syyllisen etsiminen ja erityisesti muiden ryhmien syyttäminen. Vastakkainasetettiin kehitysmaat, kehittyvät maat ja länsimaat, sukupolvet, kapitalistit ja

kommunistit. Yhtenäistä keskustelulle tässä kehyksessä oli, että kuluttaminen nähtiin syyllisenä ja ratkaisuna ilmastonmuutokseen. Siten tämän kehys sisälsi paljon elementtejä ongelmanratkaisu kehyksestä, koska monessa kommentissa esitettiin ratkaisua ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi. Päädyin kuitenkin konfliktin ja strategian kehykseen näiden kommenttien osalta siksi, että valtapeli eri maiden ja ryhmittymien välillä sekä kysymys siitä, kuka voittaa ja kuka häviää taistelun, määritti kommentteja enemmän kuin ongelman ratkaisu.

4.3.3 Julkinen vastuu ja hallinto

Tässä kehyksessä ilmastonmuutosta käsitellään politiikkana ja yleisten sekä yksityisten etujen palvelemisena. Läpinäkyvyyden ja osallistumisen ja omistajuuden kysymykset korostuvat. Kehyksen piirteisiin kuuluu lisäksi väittely oikeasta tavasta hyödyntää tiedettä ja asiantuntemusta päätöksenteossa. Erityisesti suurvaltojen politiikka ja sen läpinäkyvyys nostettiin kommentteissa esiin.

” Yhdysvallat on saanut hiilidioksidipäästöjään vähenemään ja Kiina on tällä hetkellä suurin CO₂ -päästäjä. Ongelma Kiinassa on hiilivoimalat.”

” Tämä puhe kohdistettava Aasiaan ja Amerkoihin, jotka sotkee. Suomi puhtaat paperit.”

Tämän kehyn kommentteissa mainittiin myös kansainvälisiä ilmastosopimuksia ja muistutettiin niiden merkityksestä ja jo aikaansaamista maailmalaajuisista korjausliikkeistä. Toisaalta tieteen viestin yhtenäisen käyttöönoton nähtiin olevan haastavaa, koska riittävä yhteisymmärrys valtaapitävien välillä puuttuu. Tässäkin kehyksessä osa kommentteista liittyi kuluttamiseen ja kapitalistinen talousjärjestelmä nähtiin yhtenä suurimmista syyllisistä. Yksilöiden kuluttamistottumusten sijaan julkinen vastuu ja hallinto -kehyksessä kuluttaminen tuotiin esiin laajemmassa kontekstissa ja sen hillitsemiseksi toivottiin julkisen vallan käyttöä, kuten verotusta ja lainsäädäntöä.

” ...On totta, että "kehitysmaa" Kiina ja muut vastaavat eivät lopeta tai vähennä kasvavia päästöjään. Silti vastuuta ei voi siirtää kokonaan näille.

Eivät Kiinankan tehtaat ja hikipajat pyöri täysillä elleivät länsimaat jatkaisi hillitöntä kuluttamistaan...”

Merkityksellistä tämän kehyksen keskusteluissa mielestäni oli, että vaikka toimien tehokkuuden ja syyllisen nimeämisestä kommentoitiin monin toisistaan poikkeavinkin tavoin, tuntuivat kommentoijat olevan hyvin yksimielisiä siitä, että ilmastonmuutos on todellinen ongelma, jonka hoitamisessa ihmiset ovat epäonnistuneet ja myöhästyneet pahasti.

4.3.4 Moraali ja etiikka

Tämä kehys korostaa ilmastonmuutoksen moraalisia ja eettisiä ulottuvuuksia. Planeetasta ja tulevista sukupolvista huolehtiminen näkyy kommenteissa ja keskusteluissa selvästi tärkeimpänä aiheena. Moraali ja etiikka -kehyksen keskustelut Helsingin Sanomissa käytiin jälleen usealla eri tasolla. Näistä yksi keskustelu ei koskenut suoraan ilmastotoimia vaan sitä, kuka niitä eettisesti saa ja kenen pitää tehdä. Tässä kehyksessä vastakkainasettelu syntyi aikuisten ja lasten välille. Saavatko lapset edes puhua tästä asiasta ja miksi aikuiset eivät ole jo toimineet ilmastonmuutoksen estämiseksi olivat pääargumentit näissä kommenteissa ja keskusteluissa.

”Miksi ihmeessä pieni lapsi on valjastettu ideologisen viestin viejäksi? Eikö mediaa riso tämä asia? Mielestäni lapsen tulee olla oikeutettu lapsuuteen, vaikka itse asia olisikin tärkeä.”

”Toistit juuri tismalleen Greta Thunbergin viestin. Hänen kuuluisi olla koulussa, ja kyllä, median pitäisikin kiinnittää asiaan huomiota - kuten se tekeekin. Mutta ymmärrät varmaan, että olisi turhaa opiskella sellaista tulevaisuutta varten, jota ei ole. Ja miksi ei ole? Koska aikuiset, kuten sinä, ovat jättäneet hoitamatta ne asiat, jotka olisivat kuuluneet aikuisille. Tämä on ollut alkaen koko homman pointti. Hienoa, että olet sisäistänyt sen.”

Ymmärrystä nuorten turhautumiselle löytyi useammassa kommentissa. Osassa korostettiin nimenomaan aikuisten toimijuutta asiassa ja muistutettiin, että nuorten ilmastoahdistusta täytyy pitää aisoissa toimimalla itse. Osa keskustelijoista taas kaipasi

vielä enemmän voimaa ja raivoa siihen sanomaan, jolla nuorten huolia ilmastonmuutoksesta välitetään.

Ilmastonmuutoksen toimien moraalien ja etiikan haasteellisuuden tiivistä eräs kommentoija näin:

” Kyllä on vielä hakusessa tämä ilmaston pelastaminen ylelläkin ja yleensäkin mediassa. Ensin itketään ilmaston lämpenemistä ja heti perään, kun britit eivät enää lennä lappiin ihmettelemään puhdasta luontoa. Koettakaa nyt päättää, mikä on tärkeää.”

Oikean ja väärän puolen viittaa sovittiin myös poliittisten puolueiden harteille, kuvaamalla Vihreiden maahanmuuttopolitiikkaa saastuttavaksi ja korostamalla Perussuomalaisten kohtuullisempia elintapoja ja politiikkaa. Rajoista ja rajoituksista piittaamattomuus ilmeni tässäkin kehyksessä oman kulutuksen korostamisena. Kulutusta myös kyseenalaistettiin muistuttamalla, että kuluttajien jälkipolvet joutuvat kantamaan siitä vastuun. Moraalinen ja eettinen kehys näkyikin monessa kommentissa juuri vastuuna tulevista sukupolvista ja heidän suojelemisestaan. Osasta kommenteista oli vaikea tulkita, onko kirjoittaja humoristinen vai sarkastinen.

” Demokratia kunniaan, olet oikeassa. Miksi meidän vanhempien olisikaan ohjattava omia lapsia ajattelemaan tulevaisuutta. Meidän takapuolestahan kasvaa koiranputki sitten, kun meidän lapsille tulee kuumat paikat, ruoka loppuu ja jalat kastuu.

Parempi kun annamme nyt lapsille ja itsellemme mukavan elämän, etteivät joudu koulussa kiusatuiksi. Insinöörit kuitenkin keksivät ratkaisun ilmastonmuutokseen. Ja viime kädessä Jumala pitää vedenpinnan oikealla tasolla ja lämpötilat mukavina etelässäkin. Meillehän saisi tullakin leudommat ilmat.

Yllä olevassa kommentissa on moraalien, etiikkaan ja rajoista piittaamattomuuteen yhdistetty myös teknologiausko ja uskonnollinen kehys, jossa jumala nähdään luomakunnan lopullisena pelastajana.

4.3.5 Terveys- ja hyvinvointikehys

Kahdessa Helsingin Sanomien kommentissa nostettiin esille myös terveys ja hyvinvointi. Tässä kehyksessä korostuvat ilmastonmuutoksen torjumisen terveys- ja hyvinvointiedut. Tälläkään kertaa ei kommenteissa tuotu asiaa esiin siitä näkökulmasta, mitä terveyshyötyjä ilmastonmuutoksen torjumisella saataisiin aikaan vaan molemmissa kommenteissa korostettiin miten ilmastonmuutoksen vaikutukset tulevat globaalisti vaikuttamaan koko maapallon elollisen luonnon hyvinvointiin ja jopa elossa pysymiseen. Syitä terveyden ja hyvinvoinnin vaarantumiselle ei kommenteissa eritelty vaan viitattiin ainoastaan ilmastonmuutoksen aiheuttamaan muutokseen yleisesti.

4.3.6 Poliittinen kehys

Poliittisessa kehyksessä keskitytään ilmastonmuutoksen poliittisiin ulottuvuuksiin. Tämä pitää sisällään poliittisen johtajien, instituutioiden, ja poliitikkojen roolin ilmastonmuutosta koskevien yleisten asenteiden ja käyttäytymisen muokkaamisessa. Öljytuottajavaltioiden epäiltiin olevan ilmastodenialismin takana ja sen avulla muokkaavan maailman politiikkaa. Toisaalta ”vouhotuksen” koettiin olevan pahasta ja ajavan länsimaiset ihmiset vararikon partaalle. Ilmastonmuutos nähtiin hallituksille hyvänä syynä kerätä lisää hiilidioksidiveroja, jotka eivät kuitenkaan päädy ”ilmaston pelastamiseen.” Äänestämisen merkityksestä keskusteltiin myös sekä Suomen että maailman mittakaavasta. Äänestämisen vaikutusta verrattiin kuluttamisen ja kuluttamattomuuden vaikutuksiin ja keskustelua siitä, kumpi on parempi keino vaikuttaa, käytiin perusteellisesti argumentoiden.

Tästä kehyksessä keskustelua käytiin maailman poliittisen tilanteen lisäksi suomalaisesta politiikan kentästä ja Vihreistä. Vihreiden koettiin hylänneen ilmastopuolueen roolin, ja puolustajien mielestä vihreät puolueet tulisi äänestää Suomen ja EU:n johtoon ja siten saataisiin politiikka muutettua ilmastomyönteiseksi.

Politiikka-kehyksessäkään ei välttytty keskustelulta Thunbergin puheesta ja hänen sanomastaan.

” ...Ja mitä syyttämiseen tulee, faktapohjainen syyttäminen, kuten tässä Thunbergin puheen kohdalla, voi johtaa tuohon kaipaamaasi järkevään päätöksentekoon. Thunbergin harjoittama herättely on ehdottomasti tervetullutta.

Nyt sen sijaan monet syyttävät Thunbergia, milloin mistäkin, esimerkiksi syyttelystä...”

Kaiken kaikkiaan poliittisen kehityksen keskusteluissa tuli ilmi politiikan keskeinen ja monipuolinen rooli ilmastonmuutoksen torjunnassa. Viestimiseen asiasta liittyy kuitenkin ongelmia ja eri tahot tavoittelevat erilaisia poliittisia päämääriä samassa tilanteessa.

4.3.7 Teknologia-kehys

Helsingin Sanomissa esiintyi myös kaksi teknologia-kehukseen luokiteltavaa kommenttia. Kehyksessä korostetaan ilmastonmuutokseen liittyviä teknisiä ratkaisuja, kuten hiilidioksidin talteenottoa ja muita innovaatioita, jotka voivat auttaa lieventämään ilmastonmuutoksen vaikutuksia.

Ensimmäisessä kommentissa muistutettiin, että nykyiset ikäluokat, joita pidetään ilmastonmuutoksen syynä, ovat tehneet lukuisia keksintöjä, joiden avulla teollisuuden tuotantoja on uudistettu ympäristöystävällisemmiksi.

Toisessa teknologiaan liittyvässä kommentissa tuotiin esille, että mitkään puhdistuslaitteinvestoinnit eivät todellisuudessa vähennä ilmastohaittoja vaan lähinnä lähialueen ihmisten ja luonnon terveyshaittoja. Tämä kommentti olisi yksittäisenä voinut kuulua myös terveys kehukseen, mutta sijoitin sen teknologia-kehukseen, koska kommentissa vastattiin toiseen teknologia-kehukseen kuuluvaan kommenttiin ja terveys nousi esille juuri teknologisiin ratkaisuihin liittyen.

5. JOHTOPÄÄTÖKSET

Tämän gradun tarkoituksena oli selvittää, löytyykö valitsemieni keskustelupalstojen kirjoituksista samoja kehyksiä kuin mitä on tunnistettu ilmastoaiheiden uutisoinnissa, eli ilmastoviestinnässä. Tutkin, millaisia kehyksiä ylipäätään löytyi ja miten uutisen aihe, ilmastomuutos ja sen torjumisen tärkeys tulivat ilmi keskusteluissa. Valitsin aineistokseni kahden verkossakin ilmestyvän päivälehdessä verkkoversion keskustelupalstoilla käytyjä keskusteluja. Keskustelut oli käyty 23.9.2019 YK:n yleiskokouksen ilmastokokouksesta tiedotteen pohjalta julkaistun uutisen alla. Tutkimusmetodinani käytin kehysanalyysiä, jota täydensin määrällisellä ja laadullisella painotuksella. En valinnut etukäteen kehyksiä, joita etsin aineistosta vaan tutustuin ensin aineistoon ja määrittelin sieltä löytyvät kehykset sen jälkeen. Erilaisia tutkimuksissa uutisista löydettyjä ilmastoviestinnän kehyksiä esittelin luvussa 3.5. Näitä kehyksiä käytin apunani kartoittaessani aineistoani.

Työni eteni kehysten valitsemisesta niiden määrälliseen tarkasteluun. Luvussa 4 esittelin ja analysoin löytämiäni kehyksiä yksi kerrallaan. Määrällisen analyysini tuloksia käsitelin luvussa 4.1. Keskusteluissa on yhteensä 279 kommenttia, joista 130 käsittelee ilmastomuutosta ja oli sijoitettavissa johonkin siihen liittyvään kehykseen.

Tässä luvussa teen yhteenvedon keskustelupalstoilla löytämistäni kehyksistä, niissä ilmenneistä eroista ja yhtäläisyyksistä sekä niiden erityisistä piirteistä. Helsingin Sanomissa kommentteja oli kolminkertaisesti Kalevaan verrattuna. Molempien lehtien kommenttipalstojen kirjoituksista noin puolet käsittelevät ilmastomuutosta. Molemmista lehdistä löytyi yhteisten kehysten lisäksi omia kehyksiä. Kalevasta löysin yhteensä viisi kehystä. Helsingin Sanomista tunnistin kehyksiä yhteensä kahdeksan. Näistä kehyksistä kolme löytyi molemmista lehdistä. Yhteiset kehykset olivat: Tieteellinen varmuus ja epävarmuus, konflikti ja strategia sekä moraalit ja etiikka.

Yhdistävää molemmissa aineistoissa oli lisäksi se, että enemmän kuin puolet kommentteista ei käsitellyt uutisen aiheena ollutta ilmastomuutosta ollenkaan. Ne käsittelevät suurimmaksi osaksi uutisen päähenkilöä Greta Thunbergiä. Välillä keskustelut karkasivat kauaksikin alkuperäisestä aiheesta. Jotkut keskustelijat kommentoivat myös toistensa kirjoituksia ja ottivat näin etäisyyttä alkuperäiseen uutiseen ja olemukseensa uutisen yleisönä.

Tieteellinen varmuus ja epävarmuus oli molempien lehtien palstoilla käytetyin kehys. Yhdistävää oli, että tämän kehyksen sisällä käydään pisimmät keskustelut, joissa kommentoijat vastailevat toisilleen, puolustavat näkemyksiään ja kyseenalaistavat muita kommentteja tai vaativat lisätietoja. Molempien lehtien palstalla keskusteltiin tämän kehyksen alla lämpötilasta, maapallon väkimäärästä ja kannatettiin laajasti tieteen oikeassa oloa ilmastonmuutoksen suhteen. Molempien lehtien keskusteluissa korostettiin sitä, miten Thunbergin sanoma on tärkeä ja sitä tulisi kuunnella. Kalevan keskustelussa kyseenalaistettiin voimakkaammin suomalaisten mahdollisuudet vaikuttaa asiaan, kun taas Helsingin Sanomien keskustelussa peräänkuulutettiin kaikkien osallistumista omilla teoillaan. Pisin keskustelu kommentojien välillä käytiin Helsingin Sanomissa samasta aiheesta kuin Kalevankin keskusteluissa, aihe oli lämpötilannousu maapallolla. Näihin keskusteluihin liittyi faktojen esittäminen numeroina ja kiistely eri lähteiden tulkinnasta ja olemassaolosta, esimerkiksi siitä, miten pitkään ja luotettavasti maan keskilämpötiloja on pystytty mittaamaan.

Toinen molemmilta keskustelupalstoilta löytynyt kehys oli konflikti ja strategia. Kalevassa kehykseen kuului kaksi kommenttia, joissa molemmissa esitettiin konfliktia Thunbergin kannattajien ja kapitalististen maiden välille. Kalevan kirjoituksissa Thunberg nähtiin varmana häviäjänä tässä taistelussa. Helsingin Sanomissa tämän kehyksen kommentteja oli 15 ja samoin kuin Kalevassa, niissä monissa nähtiin Thunberg ja kapitalismi vastakkain. Helsingin Sanomissa tuotiin kasvottoman kapitalismin rinnalle selkeästi länsimaiseen kulutukseen tottuneet ihmiset. Kommentoijat näkivät Thunbergin olevan oikeassa, mutta miettivät, miten ja kuka kulutuksen lopettaa, jotta maailma pelastuisi.

Kolmas yhteinen kehys oli moraali ja etiikka. Kalevan kaikissa tämän kehyksen kommenteissa moralisoitiin mediaa ja päättäjiä. Kalevan kirjoituksissa nähtiin, että ilmastonmuutoksesta poliittisia päätöksiä tekevien, sekä uutisoivien, tulisi itse ensin toimia täysin hiilineutraalisti ja vasta sitten miettiä muiden tekoja. Helsingin Sanomien 15 kommentista ainoastaan kahdessa kohdistettiin moraalittomuus muihin ja korostettiin omia parempia valintoja. Yhteensä 13 kommentissa oltiin sitä mieltä, että ihmisten pitäisi todella ryhtyä toimeen ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja toimilla on jo kiire.

Kalevassa käytiin keskustelua yhteiskunnallinen edistys -kehyksessä. Kehys oli toiseksi käytetyin kehys Kalevan keskustelussa ja siihen kuului viisi kommenttia. Helsingin

Sanomissa tätä kehystä ei löytynyt ollenkaan. Kalevassa aiheesta käydyt kommentit liittyivät ruuan tuotantoon ja metsien istutukseen. Voi olla, että nämä aiheet eivät kosketa Helsingin Sanomien lukijoita samalla tavalla kuin mahdollisesti Kalevan lukijoita, koska Pohjois-Suomessa metsätalous ja ruuan tuotanto ovat lähempänä useampien arkea. Toisaalta kehyksen puuttuminen ei tarkoita, etteikö asiasta olisi voinut Helsingin Sanomienkin keskustelijoilla olla tietoa tai huolta, mutta kyseinen kehys ei juuri tällä kertaa noussut esille. Tämä kehys oli ainoa, jossa paikallisuus näkyi jonkin verran keskustelupalstojen kommentoinnissa.

Toinen Kalevan keskustelupalstalta löytynyt kehys, jota Helsingin Sanomissa ei käytetty oli vaihtoehtoinen polku -kehys. Tämän kehyksen sisällä kommentoijat olivat hyvin tuohtuneita ilmastonmuutoksen hillintään ja siitä uutisoimiseen ylipäättään. Ilmastonmuutoksen puolustaminen nähtiin yksipuolisina näkemyksinä ja ylilyöväenä hysterian lietsontana. Nämä kommentit lähentelivät jo disinformaatiota, mutta sen vaatimaa tieteellistä sanastoa tai jargonia uskottavuuden vaikutelman luomiseksi ei käytetty vaan kommentit olivat puhtaasti aggressiivisia henkilökohtaisia puheenvuoroja.

Helsingin Sanomissa keskustelua käytiin laajemmin kuin Kalevassa ja kommentit olivat moniulotteisempia. Ilmaston muutoksen huomautettiin olevan ylisukupolvinen ilmiö, joka monitahoisuudellaan ylittää meidän ymmärryskykymme. Helsingin Sanomissa keskustelua käytiin 18 kommentin verran julkinen vastuu ja hallinto -kehyksessä, mikä korostaa juuri laajempaa näkökulmaa globaalisti ja ylisukupolvisesti. Kommentissa tuotiin esiin satojen vuosien aikana tapahtunut ihmisen aiheuttama ilmastonmuutos ja se, miten saastuminen ja lämpiäminen ei tunnista valtioiden rajoja tai tuloeroja. Tässä kehyksessä jokainen kommentoija näki nykyisen ilmaston kuumenemisen ihmisen aiheuttamana.

Ilmastonmuutosuutisoinnissa tunnistetut terveyskehykset korostivat ilmastonmuutoksen torjumisen terveys- ja hyvinvointietuja. Terveyskehyksessä esille nousivat veden- ja ilmanlaadun paraneminen, ilmastonmuutoksen aiheuttamien sairauksien väheneminen ja yleisen elämänlaadun paraneminen. Aineistolleni tyypillisesti näitä aiheita käsiteltiin Helsingin Sanomien keskustelupalstalla kielteisessä, ei myönteisessä muodossa. Aineistossa esiintyi kaksi kommenttia, joissa viitattiin ilmastonmuutoksen yhteydestä terveyteen ja hyvinvointiin. Molemmissa nähtiin, että ilmastonmuutoksen vaikutukset

heikentävät globaalisti ihmisten ja elollisen luonnon mahdollisuuksia turvalliseen ja terveelliseen elämään.

Politiikka liittyi hyvin monen kehyksen keskusteluihin. Poliittisen kehyksen sisässä keskustelua käytiin tiukemmin poliittisista kannoista ja puolueista ja kommenteissa nimettiin selvimmin poliittisen tahot joihin kirjoittaja viittasi. Äänestämisen merkityksestä käytiin tiukkaa keskustelua, onko se vain pisara meressä vai ainoa keinomme vaikuttaa tulevaisuuteen? Poliittisesti eriävää mielipidettä pidetään ilmastonmuutoksen kehysten tutkimuksessa yhtenä syynä tietynlaisen kehyksen uutisen nopeaan hylkäämiseen. Keskustelupalstalla näin ei näyttä käyvän, vaan eri poliittisen kannan omaavat keskustelijat päätyivät väittelemään keskenään kantojensa paremmuudesta ilmastonmuutoksen kontekstissa. Poliittinen kannanotto ei siten suoraan ollut syy hylätä kommenttia, vaan keskustelua käytiin myös vastakkaista poliittista kantaa edustavien kommentojien kanssa.

Kahden kommentin verran Helsingin Sanomissa keskustelu laajeni myös teknologian mahdollisuuksiin vaikuttaa ilmastonmuutoksen torjunnassa. Kumpikaan kommentti ei kiistänyt ilmastonmuutoksen olemassaoloa, mutta kommentoijat olivat erimielisiä sen suhteen voiko teknologialla vaikuttaa maapallon tulevaisuuteen.

Uutisissa käytetyt kehykset ovat monesti journalistien tarkoituksella luomia, koska kehystys on yksi journalistisista työkaluista. Keskustelupalstojen kommentointi sen sijaan näyttäytyi hyvin spontaanina ja en usko, että kommentoijat olivat tietoisia kehysten merkityksestä. Aiemmin esittelemieni tutkimusten mukaan ihmiset sisäistävät omaksi kannakseen helpoimmin tutkimuksen tulokset, jos ne esitetään positiivisessa valossa, esimerkiksi ”25 % ihmisistä tekee hyvän valinnan” on tehokkaampi vaikutuskeino kuin ”75 % ihmisistä tekee huonon valinnan”. Tätä keinoa ei kuitenkaan käytetty tehokeinona kommenteissa, vaan nimenomaan niissä kommentoitiin ihmisten ja valtioiden tekemiä huonoja valintoja. Sosiaalisen median tunnelautuneisuus näkyi kommenteissa erittäin selkeästi. Ilmastonmuutos nähtiin hyvin selkeästi uhkana tai mahdollisuutena, pääasiassa se nähtiin uhkana.

Aluksi aineiston läpikäynti tuntui hyvin turhautavalta, koska suurin osa kommenteista ei liittynyt ilmastonmuutokseen millään tavalla. Aineiston läpikäynnin ja lajittelun jälkeen ilmastoviestinnän kehysten löytäminen sujui melko vaivattomasti. Joidenkin

kommenttien kohdalla oli haastavaa pohtia, minkä kehyksen alle kommentti kuuluu ja mikä nousee niin sanotuksi pääkehukseksi. Monissa kehyksissä käsiteltiin ilmastonmuutosta samanlaisilla argumenteilla, mutta silti erilaisissa kehyksissä. Läpi aineiston kehyksien taustalla oli nähtävissä kommentoijien hyvin erilainen suhtautuminen maailmaan, talouteen, riskeihin, terveyteen ja tulevaisuuteen ylipäätään.

Yhteistä aineistoille oli, että keskustelua käytiin suurimmaksi osaksi ilmastonmuutoskehysten ulkopuolella ja niin sanotusti ohi aiheen. Molemmista lehdissä useissa kommentteissa keskustelua käytiin itse puheen pitäjistä Greta Thunbergista. Thunbergille löytyi sekä vastustajia että puolustajia. Yleisimmin keskustelua käytiin siitä, pitäisikö Thunbergin ylipäätään olla pitämässä puhetta YK:n kokouksessa vai mieluummin koulussa opiskelemaan. Uskomattomimmalta tuntui, että Thunbergiä verrattiin useassa puheenvuorossa natsi-Saksan ja Pohjois-Korean johtajiin. Tämän kaltainen kommentointi kertoo, miten polarisoitunutta ilmastonmuutosuutisoinnissa käytävä keskustelu todella on.

Kommenttipalstoilla käytettävä kieli oli osaltaan hyvin asiatonta. Kommenteissa mustamaalataan, haukutaan ja panetellaan toisia kommentoijia ja heidän mielipiteitään, sekä Thunbergiä. Erityisesti Helsingin Sanomien kommenteissa nostettiin esille sitäkin, että monet ilmastonmuutoksen kiistäjät kommentoivat enimmäkseen Thunbergiä ja kyseenalaistivat hänen saamansa julkisuuden sekä hänet henkilönä, sen sijaan, että olisivat keskittyneet hänen sanomaansa.

Kaiken kaikkiaan kirjoitetut kommentit ja käydyt keskustelut olivat hyvin ihmiskeskeisiä. Ainoastaan muutamissa kommenteissa otettiin esiin muut eläimet tai maapallon hyvinvointi.

Kommenteista löytyi paljon ilmastonmuutoskeskusteluille tyypillisiä metaforia. Ilmastonmuutoskeskusteluissa metaforia käytetään usein ilmiön luonnetta ja vaikutuksia kuvaamaan. Metaforat ovat yleisesti käytössä myös kehystämisen välineitä, joilla kehystettävää asiaa pyritään selventämään. Enimmäkseen kommenteissa käytetyt metaforat olivat kielteisiä, mutta esimerkiksi ilmastokatastrofi-metaforaa käytettiin sekä ilmastonmuutosta puolustavissa, että sen kieltäneissä puheenvuoroissa. Helsingin Sanomissa käytettiin muun muassa seuraavia metaforia: ilmasto-apokalypsi, ilmastonmuutoskupla, ilmastokatastrofi, ilmastopaniikki, rajat ylittävä kokemus. Kalevan

kirjoituksista löytyi osittain samoja metaforia kuin Helsingin Sanomien keskusteluista, mutta lisäksi käytettiin muun muassa seuraavia ilmaisuja: ilmastohössötys, ilmastofanaatikot, mututiede.

Koin haasteeksi sen, että ilmastonmuutoksen tutkimuksissa löytyneet journalistien laatimat kehykset ovat hyvin positiivisia ja ratkaisukeskeisiä. Keskustelupalstoilla kommentointi sen sijaan ei ollut positiivista ja ratkaisukeskeistä vaan enemmän oman mielipiteen huutelua muista välittämättä. Olisi mielenkiintoista selvittää onko keskustelu asiallisempaa sellaisissa ryhmissä, joissa keskustelijat paremmin tuntevat toisensa, tai ainakin kommunikoineet pidempään. Haasteellista oli myös, että keskusteluja seurattaessa oli välillä vaikeaa erottaa, oliko kommentti kirjoitettu tosissaan vai täysin ironisesti. Lisäksi tieteellisten faktojen erottaminen monenlaisen ilmastotiedon keskestä osoittautui mahdottomaksi. Se oliko joku asiantuntija vai perustuivatko kaikki tekstit mututietoon, jäi minulle avoimeksi.

Keskusteluista käy ilmi, miten monitahoinen ja vaikeasti ymmärrettävä asia ilmastonmuutos on. Keskusteluissa esiin nostettiin merten roskaaminen, sademetsien tuhoaminen ja väestönkasvu ikään kuin erillisinä aiheina, mutta monet keskustelijat eivät pystyneet muodostamaan näistä laajempaa kokonaisuutta. Merten roskaaminen nähtiin täysin erillisenä ongelmana, vaikka juuri roskien valmistus aiheuttaa ilmastoa lämmittäviä päästöjä. Pienenä yllätyksenä tuli se, että denialistiset kommentoijat toimivat lähinnä yksittäisinä huutelijoina, eivätkä toisiaan tukevana joukkona. Polarisaatio oli kuitenkin merkittävästi läsnä kaikissa kommenttipalstoilla käydyissä keskusteluissa. Ilmastoviestinnän näkökulmasta helpottavalta tuntuu, että ilmastonmuutoksen ja sen torjuntatoimien puolustajat jaksoivat molempien lehtien keskustelupalstoilla sitkeästi puolustaa näkemyksiään ja korjata niihin liittyviä vastakommenteja. Erityisesti Helsingin Sanomien monipuolisissa kommentteissa näkyi, miten kansalaisten tietämys ilmastonmuutoksesta on ajan saatossa kasvanut ja monipuolistunut.

Ilmastonmuutosta pidetään nykyajan suurimpana viestinnällisenä epäonnistumisena. Keskustelupalstojen keskusteluiden tutkiminen antoi pienen maistiaisen siitä, miten se kansalaisten keskuudessa näkyy. Osa keskustelijoista pysyi aiheessa ja perusteli näkemyksiään. Toinen puoli keskustelijoista korosti aiheen merkityksettömyyttä ja toi esille, että tieteen näkemykset ilmastonmuutoksen vaikutuksista olivat valheellisia. Jo ennakoita epäilin, että keskustelujen kehykset eivät tarkkaan seuraa

ilmastonmuutosuutisoinnin kehyksiä. Tutkimuksessani sain selville, että näin todella on. Ilmastonmuutoksesta kertovan uutisen alla käydyissä keskusteluissa vain alle puolet käsittelevät ilmastonmuutosta.

Tästä ajankohtaisesta aiheesta voisi tehdä monenlaisia jatkotutkimuksia. Mielenkiintoista olisi toistaa samankaltainen tutkimus erityyppisten ilmasto uutisten kommentoinneista. Kiinnostavaa olisi tutkia myös muiden sosiaalisen median alustojen ilmastonmuutosaiheista kommentointia ilmasto- ja ympäristöuutisoinnin ympärillä. Myös ympäristökatastrofi uutisten keskustelujen tutkiminen voisi nostaa esiin erilaisia kehyksiä ja mahdollisesti laajempia keskusteluita. Ilmastonmuutosuutisoinnin osalta tutkijat ovat keskittyneet paljon siihen millaisia kehyksiä käyttämällä pystyttäisiin vaikuttamaan eniten lukijoiden toimintaan ilmastonmuutosta vastaan. Olisi mielenkiintoista tutkia millaisia keskusteluita käydään näiden kehysten mukaan laadittujen uutisten kommenttikentissä.

Lähteet

Annala Silja, Hanna Nikkanen, Ella Kiviniemi, ja Linda Manner. 2017. Hyvän Sään Aikana: Mitä Suomi Tekee, Kun Ilmasto Muuttaa Kaiken. Helsinki: Into, 2017.

Arpo, Robert. 2005. Internetin keskustelukulttuurit. Joensuun yliopisto, Joensuu 2005.

Berelson, Bernard. *Content Analysis in Communication Research*. Facsimile. New York: Hafner, 1971.

Bertolotti, Mauro. Catellani, Patrizia 2014. "Effects of Message Framing in Policy Communication on Climate Change." *European Journal of Social Psychology* 44, no. 5 (2014): 474–86.

Boykoff, M. T., & Boykoff, J. M. 2004. Balance as bias: Global warming and the US prestige press. *Global Environmental Change*, 14(2), 125-136.

Boykoff Maxwell T. *Who Speaks for the Climate? 2011: Making Sense of Media Reporting on Climate Change*. Cambridge University Press; 2011.
<https://search-ebshost-com.pc124152.oulu.fi:9443/login.aspx?direct=true&db=e000xww&AN=408837&site=ehost-live&scope=site>(Viitattu 6.2.2022).

Borah, Porismita 2011. Conceptual Issues in Framing Theory: A Systematic Examination of a Decade's Literature, *Journal of Communication*, Volume 61, Issue 2, April 2011, Pages 246–263.

Camerini, Valentina, Veronica Carratello, ja Taru Nyström. *Gretan Tarina: Et Ole Koskaan Liian Pieni Tekemään Suuria Asioita*. Helsinki: Into, 2019.

Carvalho, Anabela 2010. Media(ted)discourses and climate change: A focus on political subjectivity and (dis)engagement. *Wiley interdisciplinary reviews. Climate change*, 1(2), pp. 172-179.

Chong, Dennis & James N. Druckman 2007, "Framing theory", Annual Review of Politics 10: 103–126. de Vreese, Claes H. (2012), "New avenues for framing research", American Behavioral Scientist 56(3): 365–375.

Druckman, James N. 2004. Political preference formation: competition, deliberation, and the (ir)relevance of framing effects. Annual Political Science Review 98(4): 671–686. https://www.researchgate.net/publication/231932726_Political_Preference_Formation_Competition_Deliberation_and_the_IrRelevance_of_Framing_Effects (viitattu 6.2.2022).

Eduskunta 2021. *YK-tietopaketti*. <https://www.eduskunta.fi/FI/naineduskuntatoimii/kirjasto/aineistot/kv-jarjestot/yk/Sivut/default.aspx>. (luettu 10.7.2021).

Entman, Robert M. 1993. Framing: Toward Clarification of a Fractured paradigm. Journal of Communication 43 (4). Northwestern University. https://www.attorneygeneral.jus.gov.on.ca/inquiries/cornwall/en/hearings/exhibits/Mary_Lynn_Young/pdf/05_Entman.pdf (Viitattu 13.11.2021).

Entman, Robert M. 2003. Cascading activation: Contesting the White House's frame after 9/11. Political Communication 20 (4), 415–432. <https://doi.org/10.1080/10584600390244176> (Viitattu 31.1.2020).

Fiske, John 1992. Merkkien kieli: Johdatus viestinnän tutkimiseen. Tampere: Vastapaino.

Gamson, William & Croteau, David & Hoynes, William & Sasson, Theodore. 1992. Media images and the social construction of reality. Annual Review of Sociology 18.

Gamson, W. A., & Modigliani, A. 1989. Media discourse and public opinion on nuclear power: A constructionist approach. American Journal of Sociology, 95, 1–37

Goodman, Michael, Maxwell Boykoff. "Communicating Climate Change in the Anthropocene: The Dynamic Cultural Politics of Climate Change News Coverage and Social Media around the World." The Routledge Handbook of Environment and Communication, 2022.

Hakala, Salli ja Vesa, Juho. 2013. Verkkokeskustelut ja sisällön erittely. Teoksessa: Laaksonen, Salla-Maria, Matikainen, Janne ja Tikka, Minttu (toim.) *Otteita verkosta: Verkon ja sosiaalisen median tutkimusmenetelmät*. (s.200–225) Tampere: Vastapaino.

Haara, Paula, Ilmari Hiltunen, ja Eliisa Vainikka. "Trollaamisen Kulttuurin Logiikka." *Media & Viestintä: Kulttuurin Ja Yhteiskunnan Tutkimuksen Lehti* 1 2017: 017.

Hansen, Anders 2019. *Environment, media and communication*. Second edition. New York: Routledge.

Harju, Aki. 2019. Pohjoisen kaivokset suomalaisissa sanomalehdissä. Oulun yliopisto, Oulu 2019.

Harju, Auli. 2018. "Suomi24-Keskustelut Kohtaamisten Ja törmäysten Tilana". *Media & Viestintä* 41 (1). <https://doi.org/10.23983/mv.69952>.

Helsingin Sanomat A 2023. Helsingin sanomat, digiratkaisut. (Luettu 27.3.2023) <https://media.sanoma.fi/mediat-yleisot/digiratkaisut/hsfi>

Helsingin Sanomat B 2023. Helsingin sanomat, uutismedia. (Luettu 27.3.2023) <https://media.sanoma.fi/mediat-yleisot/uutismedia/helsingin-sanomat>

Hulkkonen, Mira. 2020. Ilmastoviestintä Oulun yliopisto. 8.9.2020. Digicampus.

Hulme, Mike 2009. *Why We Disagree About Climate Change. Understanding Controversy, Inaction and Opportunity*. Cambridge: Cambridge University Press.

Johansson, Marjut 2014. Faktoista mielipiteisiin Referointi verkkolehtien mediaesityksissä. Teoksessa: Helasvuo, Marja-Liisa, Sanna-Kaisa Tanskanen, ja Marjut Johansson *Kieli Verkossa: Näkökulmia Digitaaliseen Vuorovaikutukseen*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 2015.

Kahneman, Daniel 1981. "The Framing of Decisions and the Psychology of Choice." *Science*.

Kaleva 2019. ”KMT: Kaleva tavoittaa yli 450 000 lukijaa – kokonaistavoittavuudeltaan toiseksi suurin maakuntalehti”. *Kaleva*, <https://www.kaleva.fi/kmt-kaleva-tavoittaa-yli-450-000-lukijaa-kokonaist/1730399>

Kaleva Media 2023. Kaleva Media, Avoimet työpaikat. (Luettu 27.3.2023) <https://rekry.kalevamedia.fi/>

Kangas, Jarkko 2016. Näkymätön ilmasto, näkyviä kuvia: Ilmastoriskin visualisointi ja kuvallinen kehystäminen Helsingin Sanomissa. *Media & Viestintä* 39 (4), 209–227. Viitattu 31.1.2020, <https://journal.fi/mediaviestinta/article/view/61407>.

Kangaspunta, Veera. 2021. Verkkouutisten kommentit julkisen osallistumisen muotona ja julkisen rajapinnoilla. Tampereen yliopisto, Tampere 2021.

Karvonen, Erkki 2000. Tulkintakehys (frame) ja kehystäminen. *Media & Viestintä* 23 (2), 78–84. Viitattu 31.1.2020, <https://journal.fi/mediaviestinta/article/view/61529>.

Keini, Kira 2019. "Kaikki on hyvin, kunnes ryhdyt puhumaan ilmastonmuutoksesta." : Analyysi Suomessa ja Espanjassa työskentelevien ilmahätätiiteilijöiden sosiaalisen median käytöstä. Helsingin yliopisto, Helsinki 2019.

Käpylä, Jonna 2015. Ilmastonmuutoksen uutisointi: kehystämisen tavat ja vaikutukset. Tampereen yliopisto. Poliitikan tutkimuksen tutkinto-ohjelma. Pro gradu -tutkielma. Viitattu 1.1.2020, <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/98255/GRADU1449754805.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.

Laaksonen, Salla-Maaria ja Matikainen, Janne (2013). Tutkimuskohteena vuorovaikutus ja keskustelu verkossa. Teoksessa: Laaksonen, Salla-Maria, Matikainen, Janne ja Tikka, Minttu (toim.) *Otteita verkosta: Verkon ja sosiaalisen median tutkimusmenetelmät*. (s.177-199) Tampere: Vastapaino.

Lepistö-Johansson, Piia 2010. ”Frame Analysis”, *Encyclopedia of Case Study Research*. Sage, Los Angeles 2010.

Lietsala, Katri, ja Esa Sirkkunen 2008. Social Media: Introduction to the Tools and Processes of Participatory Economy. Tampere: University of Tampere, Hypermedia Lab, 2008.

Luostarinen, M., & Luostarinen, M. 2010. Sosiaalinen media ja muuttuva paradigma. Books on demand GmbH, Helsinki.

Lyytimäki, Jari & Palosaari, Marika 2004. Ympäristöviestinnän tutkimus Suomessa. Helsinki: Suomen ympäristökeskus. Viitattu 31.1.2020, https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/40611/SY_683.pdf?sequence=1&isAllowed=y.

MAF 2019. Media Audit Finland, LT ja JT tarkastustilasto 2019. (Luettu 27.3.2023 ja 25.5.2023) <https://mediaauditfinland.fi/wp-content/uploads/2020/08/LT-tilasto-2019.pdf>

Mediatutkimussäätiö 2020. *Uutismedia verkossa 2020* Reuters-instituutin Digital News Report Suomen maaraaportti. https://www.mediaalantutkimussaatio.fi/wp-content/uploads/Reuters-Uutismedia-verkossa_raportti-Suomi_2020.pdf. (Luettu 4.2.2023.)

Morton, Thomas A., Anna Rabinovich, Dan Marshall & Pamela Bretschneider 2011, "The future that may (or may not) come: How framing changes responses to uncertainty in climate change communications", *Global Environmental Change* 21(1): 103–109.

Moser ja Dilling 2007. *Creating a Climate for Change: Communicating Climate Change and Facilitating Social Change*. Cambridge: Cambridge University Press, 2007.

Nelson, Thomas E., Zoe M. Oxley & Rosalee A. Clawson 1997, "Toward a psychology of framing effects", *Political Behavior* 19(3): 221–246.

Nisbet, M. C 2009. *Communicating Climate Change : Why Frames Matter for Public*. <https://web.northeastern.edu/matthewnisbet/2009/12/01/knowledge-into-action-framing-the-debates-over-climate-change-and-poverty/> (Viitattu 20.3.2023.)

Paasonen, Susanna 2013. Ihmisiä, kuvia, tekstejä ja teknologioita. Laaksonen, SallaMaria, Matikainen, Janne ja Tikka, Minttu (toim.) *Otteita verkosta: Verkon ja sosiaalisen median tutkimusmenetelmät*. (33-47) Tampere: Vastapaino.

Painter, James 2013. *Climate Change in the Media. Reporting Risk and Uncertainty*. London: I.B. Tauris.

Pihkala, Panu. 2017. ”Miksi Ilmastonmuutoksesta on Niin Vaikea Puhua? Monitieteellisiä näkökulmia”. *Tieteessä Tapahtuu* 35 (1). <https://journal.fi/tt/article/view/60786>. (Viitattu 22.5.2023.)

Pietilä, A.-P. 2013. Miten media valitsee aiheensa. Teoksessa: Urpu Strellman & Johanna Vaattovaara (toim.). *Tieteen yleistajuistaminen*. Helsinki: Gaudeamus Helsinki University Press. 65–79.

Pietilä, Veikko 1976. *Sisällön Erittely*. 2. korj. p. Helsinki: Gaudeamus.

Pärssinen, Minna 2019. ”*Trump pilkkasi Greta Thunbergiä, ilmastoaktivisti näpäytti takaisin ottamalla Trumpin kommentit Twitter-luonnehdintaansa.*”. Yle verkkouutiset 24.9.2019. <https://yle.fi/uutiset/3-10987321> (viitattu 12.9.2021).

Pönkä, Harto 2014. *Sosiaalisen median käsikirja*. Docendo Oy, Jyväskylä.

Pöyhkäri, Reeta, Paula Haara ja Pentti Raittila. 2013. *Vihapuhe sananvapautta kaventamassa*. Tampere: Tampere University Press.

Sabherwal, A, yms. 2021. The Greta Thunberg Effect: Familiarity with Greta Thunberg predicts intentions to engage in climate activism in the United States. *Journal of Applied Social Psychology*, 51(2), 97-105.

Saarinen, Arttu. 2022. *Vastakkainasettelujen aika: Poliittinen polarisaatio ja Suomi*. Helsinki: Gaudeamus.

Scheufele, Dietram A., ja David Tewksbury 2007. "Framing, Agenda Setting, and Priming: The Evolution of Three Media Effects Models." *Journal of Communication* 57, no. 1 2007: 9-20. <https://doi.org/10.1111/j.0021-9916.2007.00326.x>.

Seppänen, Janne, Väliverronen, Esa 2013. *Mediayhteiskunta*. Tampere: Vastapaino, 2012.

Serola, Sami 2010. Ote informaatiosta johdatus informaatiotutkimukseen ja interaktiiviseen mediaan. BTJ Kustannus, Vantaa 2014.

Shehata, Adam, ja David Nicolas Hopmann 2012. "FRAMING CLIMATE CHANGE: A Study of US and Swedish Press Coverage of Global Warming." *Journalism Studies* (London, England) 13, no. 2 (2012): 175-192.
1<https://doi.org/10.1080/1461670X.2011.646396>.

Suhonen, Pertti 1991. Tutkimuksen näkökulmia ympäristöjournalismiin. *Media & Viestintä* 14 (3), 18–30. Viitattu 12.1.2020, <https://journal.fi/mediaviestinta/article/view/64312>.

Suomen virallinen tilasto (SVT): Väestön tieto- ja viestintätekniikan käyttö [verkköjulkaisu]. ISSN=2341-8699. 13 2017, 3. Verkkomedian sosiaalinen käyttö. Helsinki: Tilastokeskus. http://www.stat.fi/til/sutivi/2017/13/sutivi_2017_13_2017-11-22_kat_003_fi.html (viitattu: 27.3.2023).

Suominen, Jaakko, Petri Saarikoski, ja Elina Vaahensalo. 2019. *Digitaalisia Kohtaamisia: Verkkokeskustelut BBS-purkeista Sosiaaliseen Mediaan*. [Helsinki]: Gaudeamus, 2019.

Svinhufvud, Kim 2013. Verkkoon kirjoittaminen. Teoksessa: Urpu Strellman & Johanna Vaattovaara (toim.). *Tieteen yleistajuistaminen*. Helsinki: Gaudeamus Helsinki University Press. 190–212.

Tieteentermipankki 2021. <https://tieteentermipankki.fi>

Tepa-termipankki-Sanastokeskus, 2020. *Sosiaalinen media*. <https://termipankki.fi/tepa/fi/haku/sosiaalinen%20media> (luettu 10.7.2021).

Tuomi, J., Sarajärvi, A. 2004. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. 1–3. painos. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Turtiainen, Östman 2013. Verkkotutkimuksen eettiset haasteet: Armi ja anoreksia. Teoksessa: Laaksonen, Salla-Maria, Matikainen, Janne ja Tikka, Minttu (toim.) *Otteita verkosta: Verkon ja sosiaalisen median tutkimusmenetelmät*. (s.XXX) Tampere: Vastapaino.

United Nations 2019a. [Linkki puuttuu](#)

United Nations 2019b. *High-Level meetings of the 74th Session*. <https://www.un.org/en/ga/74/meetings/> (luettu 10.7.2021).

van Eck, Christel W., Bob C. Mulder, ja Art Dewulf. "Online Climate Change Polarization: Interactional Framing Analysis of Climate Change Blog Comments." *Science Communication* 42, no. 4 (2020): 454-480. <https://doi.org/10.1177/1075547020942228>.

Vesa, Juho 2010. Verkkokeskustelijoiden arviot journalistisesta mediasta demokriateorioiden valossa. *Media & Viestintä*, 33(3). <https://doi.org/10.23983/mv.62934>

Väliverronen, Esa 1996. *Ympäristöuhkan anatomia*. Vastapaino, Jyväskylä 1996.

Väliverronen, Esa 1998. Mediatekstistä tulkintaan. Teoksessa: Anu Kantola, Inka Moring & Esa Väliverronen (toim.). *Media-analyysi. Tekstistä tulkintaan*. Lahti: Helsingin yliopiston Lahden tutkimus- ja koulutuskeskus. 13–39.

Wikipedia 2021. Vapaa tietosanakirja: Greta Thunberg (verkkodokumentti). Päivitetty 25.8.2021. https://fi.wikipedia.org/wiki/Greta_Thunberg. (luettu 12.9.2021).

Yhdistyneet kansakunnat 2021. <https://unric.org/fi/yleiskokous/> (luettu 10.7.2021).

Moser, S. C. 2014. Whither the heart(-to-heart)? Prospects for a humanistic turn in environmental communication as the world changes darkly. In: Hansen, A., and Cox, R. (Eds.), *Handbook on Environment and Communication*. London: Routledge, pp. 402-413.

Nisbet, M. C. (Ed.) 2017. *Oxford Encyclopedia of Climate Change Communication*. Oxford, New York: Oxford University Press.

Pearce, W., Brown, B., Nerlich, B., and Koteyko, N. 2015. Communicating climate change: Conduits, content, and consensus. *Wiley Interdisciplinary Reviews: Climate Change*, 6(6), 613- 626. Pearson, L

